ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4332 — ՄԱՅԻՍ 24/6 ՅՈՒՆԻՍ 1900 — ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ — 9 ՍԷՖԷՐ 1318 — ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4332

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

درعليه ده غلطه ده (آره‌وك) غزته‌سى اداره‌خانه‌سى

ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues à la Direction du Journal "AREVELK„ Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ.
» » » վեցամսեայ. 70 »
» » » եռամսեայ. 40 »
Օտարերկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք.
» » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղափոխի թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՌՈՒՍ ԿԵԱՆՔԷՆ

ԱՅԺՄԷՈՒԹԵԱՆՑ ՇՈՒՐՋԸ

(Թղթակցութիւն «Արեւելքի»)

ԹԻՖԼԻՍ, 10 Մայիս 1900.

Երկու տարի առաջ, 1898 թուի մայիս ամսին, կառավարութեան կարգադրութեամբ, թոյլ տրվեց, որ արտասահմանից բերվող դիւղատնտեսական գործիքները և մեքենաները ազատվեն մաքսից, կամ բոլորովին, կամ մի որոշ չափով: Այդ կարգադրութեան դէմ էին գործարանատէրերը, որովհետեւ նրանք ստիպված էին էժանացնել իրանց պատրաստած ապրանքները և մոցնել անհրաժեշտ կատարելագործութիւններ արհեստի մէջ, որպէս զի կարողանան մրցել արտասահմանեան մեքենաների հետ, որոնք համեմատաբար աւելի ամուր են, յարմար և էժան:

Սակայն ամբողջ գիւղական ազգաբնակութեան շահերը պահանջում էին որ մաքսերը վերացվէին և թեթեւացնվէին: Երկրագործութեան վիճակը տարէց տարի վատանում է և գիւղացին որոնում է միջոցներ պակասեցնելու իր ծախքերը և աւելացնելու երկրից ստացված արդիւնքները: Անկասկած, էժան մեքենաները և գործիքները կարող էին մի փոքր թեթեւացնել նրա ծախքերը և նպաստել կատարելագործված մշակութեան ներմուծման:

Արդարեւ փորձը ցոյց տուեց, որ գիւղատնտեսները օգտվեցին արտօնութիւնից և սկսեցին ձեռք բերել մեքենաներ: Արտասահմանից Թուլատրած բերվող մեքենաների թիւը հէնց նոյն 1898 թուին երկապատկվեց և 70,000 ռուբլի արժողութիւնից հասաւ 137,000 ռուբլի արժողութեան: Գերմանիայից գալիս են գութաններ, փոցխներ, գոտոյ գործիքներ, Մարցեալ-Եսահակեցիից հնձող մեքենաներ, Անգլիայից կալող մեքենաներ և առհասարակ շոգեշարժ խոշոր մեքենաներ: Գիւղատնտեսները շատ գոհ են արտօնութիւնից և յոյս ունեն, որ պետութիւնը, աչքի առաջ ունենալով արդիւնաբերութեան շահերը, կը նուազեցնէ մաքսերի չարը և այն բոլոր առարկաների վերաբերութեամբ, որոնք կարող են էժանացնել նրանց սիրելական ծախքերը և այդպիսով կարողութիւն տալ վերափոխելու նրանց տընտեսութիւնը ամենայն վիճակից: Այնտեղ, ուր խօսքը վերաբերում է ազգաբնակութեան մեծամասնութեան շահերի պաշտպանութեան, մասնաւոր գործարանատէրերի շահերը պէտք է լռեն:

* * *

Այն մի շարք փորձերը, որ անում են Թիֆլիսը և Բաքուն հասարակական դասախօսութիւնների վերաբերութեամբ, ցոյց են տալիս որ ժողովրդական համալսարան հաստատելու գաղափարը տարածում է և մեր երկրում: Թիֆլիսի քաղաքային դուման իր վերջին նիստում որոշեց ժողովրդական տան համար յատկացնել 300 քառակուսի սաժէն տեղ Վեցայի կամուրջի մօտ եւած հրապարակից: Ժողովված է մօտ 15000 ռուբլի դումար, որով պէտք է դրվի տան հիմքը: Ժողովրդական դասախօսութիւններ կազմակերպող յանձնաժողովը լսեցոյց էր, թէ հէնց որ կը դրվի այդ օգտաւէտ հաստատութեան հիմքը, նպաստներ և նուիրատուութիւններ կը գան զանազան տեղերից:

Ժողովրդական տունը պէտք է լինի դասախօսութիւնների և ժողովրդական ներկայացումների համար կենտրօնական մի տեղ: Դասախօսութիւնները կը տան ժողովրդին նրա շրջապատող բնական երեւոյթների, գիտական գործերի և պատմական եղելութիւնների մասին օգտաւէտ դիտելիքներ. թատրօնական բեմը կարողութիւն կը տայ ծանօթացնել ժողովրդին թատերական նշանաւոր ստեղծագործութիւնների հետ և այդպիսով պատկերացնել ժողովրդի առաջ կենցաղավարական մի ընդարձակ աշխարհ:

Ամբողջ Արեւմտեան Եւրոպան այժմ հետաքրքրված է ժողովրդական համալսարանի նպատակայարմար կազմակերպութեան խնդրով: Եղած զրոյցերը ցոյց են տալիս, որ ժողովրդական համալսարանի միջոցով կարելի է ժողովրդական մասսաների մէջ տարածել մեծաւոր հետաքրքրութիւն, և զարգացնելով նրանց մէջ ճաշակ դէպի վայելուչ և օգտաւէտ բարոյական զուարճութիւնները, յետ պահել արբեցողութիւնից և բարոյական ապականութիւնից:

Թիֆլիսում այս երկու տարի է, որ դոյութիւն ունի միջին դարգացում ունեցողների համար դասընթացք: Այդտեղ դասախօսութիւնները նպատակ ունեն հաղորդել արդէն բաւական պատրաստութիւն ունեցող ունկնդիրներին այնպիսի տեղեկութիւններ, որոնք ծանօթ չեն գրագէտ անձանց շատերին:

Գործի աղողութեան համար կարեւոր է, որ դասախօսութիւնների և ներկայացումների կազմակերպութիւնը հաստատված լինի ամուր հիմքերի վրա և հասարակութիւնը օգնէ գործի աղողութեան բուռատ գրամական նպաստներով, որպէս զի կարելի լինի ունենալ մշտական բեմ և դահլիճ ժողովրդական համալսարանի համար, գործողների հաստատ խումբ և անհրաժեշտ դասական և բեմական պարագաներ:

* * *

Ներակից հաղորդում են հետեւեալ հետաքրքրական լուրը. «Փալտրվան գիւղում ժամանակաւոր բնակվող մի գաղթական քահանայ, իբր թէ երազի մէջ տեսնելով, որ նոյն գիւղացի Դավոյի ախոռում երեք սուրբի գերեզմաններ կան, սկսում է փորել ախոռի մէջ, յուսալով որ պիսի գտնի իր երազածը. ամբողջ գիւղում տարածվում է այդ հրաշքը և գիւղացիները ջերմեռանդութեամբ գնում են տէրտէրի մօտ, ախոռում փորած տեղն երկրպագում և աջահաճոյր տալիս տէրտէրին, այնպէս որ պետութիւնի վարը մի տեսակ ուխտատեղի է դառնում: Բայց չնայելով երազողի եռանդուն աշխատանքին՝ դեռ եւս դուրս չեն գալիս փորած տեղից սրբերի գերեզմանները.»

* * *

Անցեալ շաբաթ մի ցաւալի դէպք տեղի ունեցաւ Կարսի մօտ գտնվող գերմանական գաղթականների գիւղում: Կարսի ոստիկաններից մէկը սիրահարված է լինում յիշեալ գիւղացի օրիորդներից մէկի վրայ, որը ծառայում էր նոյնպէս քաղաքում: Մի քանի անգամ ոստիկանը առաջարկել է օրիորդին ամուսնանալ իր հետ, բայց նա սկզբներում անորոշ և վերջերն էլ բացասական պատասխան էր տուել: Այս տեղերի պատճառով օրիորդը գնում է իրանց գիւղը, իսկ մի օր յետոյ ոստիկանն էլ երեք օրով արձակուրդ է խնդրում և գնում է նոյն գիւղը: Հէնց նոյն օրը առաւօտեան դէմ, երբ գիւղացիներից շատերը դաշտումն աշխատելիս են եղել, ոստիկանը գնում է այդ աղջկայ տունը նոյն ժամանակ, երբ աղջիկը մի ուրիշ տարեկան երեխայ գրկած դուրս է գալիս դռնից. հանդիպում են իրարնորից առաջարկում է կամ ամուսնանալ կամ թէ չէ կը սպանէ: Աղջիկը հէնց մերժում է թէ չէ, իսկոյն բէվոլվէրը հանում է գրպանից և արձակում վրան. գնդակը դիպչում է ամուսնի երեխայի կրծքին. բայց ի դրանից, հանելով տուրը մի քանի տեղից վիրաւորում է օրիորդն էլ և փախչում անհետանում: Օրիորդի վիրքերը ծանր են և հաւիւ թէ նա առողջանայ: Նա այժմ Կարսի հիւանդանոցումն է: Իսկ ոստիկանի համար ասում են որ 4–5 օրից եկել անձնասուր է եղել:

* * *

Հինգշաբթի, ապրիլի 27ին, Թիֆլիսում տեղի ունեցաւ հետեւեալ դէպքը:— Երդուեալ հաւատարմատարի օգնական Ի. Ախուտով (հայ) ցերեկվայ ժամի 12-ի մօտերքը, գնում է իր խորթի մօր մօտ եւ մի կարճ, բայց սուր վիճաբանութիւնից յետոյ, վիրաւորում է տարմանակի մի քանի հարուածներով իր մօրը, իսկ յետոյ իրան: Երկուսն էլ տարված են Միքայէլեան հիւանդանոցը: Երիտասարդ Ախուտովն նոր էր հաստատվել մեր քաղաքում: Նա վերջին ժամանակները կարել էր յարաբերութիւնը իր հօր տան հետ: Հայրը, Մարթէս Ախուտով, մեռաւ ներկայ ապրիլի սկիզբին: Որդին այդ ժամանակ բացակայ էր քաղաքից: Վերադառնալով քաղաք, նա մի քանի անգամ այցելեց մօրը և վերջին այցելութեան ժամանակ հրաւիրել էր իր մօտ հիւր, բայց մայրը չէր գնացել սուդի պատճառով: Երիտասարդի վերքը վտանգաւոր է. մայրը ստացել է մի քանի վերքեր, որոնք, սակայն կարող են բժշկվել:

Անցեալ ապրիլի 17ին էլ, Բաթումի երկաթուղային կայարանում ստացվց Թիֆլիսից ուղարկված մի արկղ, որը, համաձայն բեռնագրի, պիտի լիներ պաներ. բայց կշռելու ժամանակ, ժամադրամը սըկատում է, որ ինչ-որ դիպ է հոսում և վատ հոտ է գալիս. խոյսը բաց է անել տալիս արկղը, և շրջապատողները զարմանում են տեսնելով մարդու անգլուխ դիակ, որը շորս կողմից աղով ծածկված էր, և ոտքերը ծալված էին դէպի կուծքը, որպէսզի տեղ լիներ յարմարցնել արկղի մէջ և կասկածից խուսափելու: Բեռնագրին նայելով, տեսան որ ստորագրված է «Ռեչիցայ» և ուղարկվում է Մոսկվա: Այսօր Բաղումը դղրդվում է այդ անասելի դէպքից:

* * *

Աստրախանսկի Վիստոկի թ. 61-ից քաղում եմ հետեւեալը.—«Պարտաւորը են արդեօք քրիստոնեայ վիճակները երդումն տալ դատարանում: Այս նշանաւոր հարցը քննվում էր մօտ օրերումս Օդեսայի քաղաքային հաշտարար դատաւորների ժողովի նիստում: Ծագեց նա հետեւեալ առիթով: Իբրեւ վկայ մի ինչ որ գործի համար՝ կանչված էր տեղական ճարտարապետ Ա. Օ. Բերնարդացցի: Նախագահի առաջարկութեանը՝ երդումն տալ ցուցումներից առաջ, Բերնարդացցի պատասխանեց մերժումով: Նախագահը բացատրեց վկային, թէ օրէնքով վկաները պարտաւոր են երդումն տալ դատարանում, եթէ չներկայացնեն յարգելի պատճառներ: Այսուամենայնիւ Պ. Բերնարդացցին չարունակում էր պնդել իր ասածի վրա:

—Ես հէնց եղէկ, բացատրում է նա դատարանին, կանչված էի, իբրեւ վկայ, նահանգական դատարանը և վերջինը, Պ. դատախազի եզրակացութեան վրա հիմնվելով, դատեց ինձ երդումն տալուց, ճանաչելով երդումն ինձ համար անպարտադիր: Իմ համոզմունքով՝ ես երդումն տալ չեմ կարող:

—Բայց և այնպէս դատարանը չէ կարող ազատել ձեզ երդումից—չարունակում է նախագահը—ներողութիւն կրեցէք, Պ. վկայ, կատարել դատարանի խնդիրը:

—Ոչ, ես չեմ երդվի, քաղաքացիներ՝ բայց հաստատուն ձայնով յայտնում է վկան:

Մարքերի մի փոքր փախանակութիւնից յետոյ նախագահի և Պ. Բերնարդացցիի միջև, վերջինը առաջ է բերում Կառավարչ սենատի վճիռը այդ մասին: Նախագահի խնդրով՝ նիստին մասնակցող դատախազի օգնական Լ. Ս. Պապենսկի եզրակացութիւն է տալիս այդ մասին, որով հաստատում է, թէ, յիրաւի, Սենատի վճռով վկաները իրաւունք ունեն հրաժարվելու երդումն տալուց, եթէ դա հակառակ է նրանց համոզմունքներին: Դատարանը մի քանի րոպէ խորհրդակցում է և ճանաչում վկայի վարմունքը բոլորովին օրինաւոր:

* * *

Ռաչոյից հետեւեալն են գրում.— Անցեալ ամսի 22ին մի անակնկալ դէպք առիթ տուեց այստեղի պարսկի ամբոխի սասարկի յուզման: Ռաչոյում կայ յունական մի գաղութ, (որ մեծաւ մասամբ ջերմասպահութեամբ է պարապում) և ունի մի յոյն բժիշկ, որի մօտ, դէպքից մի օր առաջ, գնում են մեծ հոգեւորականի սպասաւորներից երկու հոգի, որոնցից մէկը լինում է հիւանդ, խորհուրդներ հարցնելու: Բժիշկը զննութեան ենթարկելով՝ լսատանում է առողջացնել նրան և ահա երկրորդ օրը՝ որոշեալ ժամին, երբ դրանք գալիս են բժշկին, նա դարձեալ հիւանդին քննութեան է ենթարկում և հարկաւոր դեղերի պատրաստութեամբ զբաղվում, մինչեւ մութ պարսիկը—հիւանդի ընկերը—սկսում է հետաքրքրվել տարբեր ճանակով, որ սեղանի վրա դրված է լինում: Կրա է հասնում բժիշկը և սկսվում է նրանց մէջ խօսակցութիւն այն մասին, թէ ինչպէս են մարդ սպանում. բժիշկը առնում է նրա ձեռքից տարմանակը, որպէս զի ցոյց տայ, թէ ինչպէս են սպանում, և առանց մտածելու որ տարմանակի մէջ մի հատ փամփուշտ է մնացել, սկսում է կայծքարը բարձրացնել. ցած իջեցնելուն պէս՝ տարմանակը պրաքում է և տեղն ու տեղը մեռցնում է հիւանդ պարսկին: Լուրը քաղաքում տարածվելով, ամէն կողմից հաւաքվում են Պարսիկները, շրջապատում են տունը և դէպքը դրամամբ պրած համարելով՝ կամենում են պատառ պատառ անել յոյն բժշկին, բայց նրա բաղդից շատ վրա են հասնում նահանգապետի փարաշները, շրջապատում են տունը և մի կերպով աջողեցնում են նրան դուրս բերել և ամբոխի ձիրաններից ազատելով՝ հասցնել նահանգապետի մօտ, ուր ընդիրը պարզվեցաց յետոյ, հեռագրում են Թէհրան և պատսում կարգադրութեան:

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԻԶՄԻՏԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԱՆԶԳԻՒԹԻՒՆԵՐԸ

ԻԶՄԻՏ, 20 մայիս 1900

Ներեցէք եթէ մանրամէկով մը սկսիմ ներկայ գրութիւնս, զի ասով ալ աւելի հասկնալի պիտի կրնամ ընել յետագայ տողերս:

Մի քանի դար առաջ մէկը դատաւոր կ'ընտրուի քաղաքներ Նորընտիրդ դատաւորին տեղս հասած օրը անձրեւոտ է եղեր օդը: Դատաւորը իր պաշտօնին օրինական շրջանը բոլորելէ և այդ միջոցին մէջ շատ մը անձրեւներ տեսնելէ վերջ կը թողու Իզմիրը նոյնպէս անձրեւոտ օդով մը և կ'երթայ Պաղատատ: Հոն, օր մը, իրեն դիմող դատախազի մը հարցման ի պատասխան, խնդրելով թէ Նիկոմիդիացի է.

—Այդէկ մինչ քնա՞ւ, կը հարցնէ, դեռ կ'անձրեւէ՞ Իզմիր:

—Այո՛, տէր-դատաւոր, կ'անձրեւէ դեռ:

—Ի՞նչ կ'ըսէք, մինչեւ հիմա՞...?

—Այո՛, մինչեւ հիմա՛կ...:

Միեւնոյն պատասխանը կրկնելու պիտի ստիպուէինք մենք ալ, եթէ այդ հարցումը մեզի ալ ուղղուէր, այնքան շարունակաբար և չափազանց եղան նախորդ նամակով յիշած անձրեւներս, մը-տածել տալով մեզ թէ բարիքի չափազանցութենէն չարիք ալ կրնայ ծնիլ:

Այսպէս, ամսոյս 16 երեքշաբթի օր ան ամպ մը տարածուելով քաղաքիս և շրջակայ լեռներուն վրայ, անընդհատ և ուժգին փայլակներու և երկրաշարժ որոտումներու մէջտեղ սարսափելի տեղատարափ մը յառաջ բերաւ, ամբողջ առուները՝ մեծ թէ փոքր, տիզմով, կոճղերով և ահագին քարերով, եւն. լեցընելով ու գրեթէ ընդհանուր շուկան լճակի մը վերածելով և ամէն հաղորդակցութիւն կտրելով խափանելով առ ի մամպէս:

Կ'ըսուի թէ այդ օրը մօտակայ գիւղերէն թուրք կին մը գետակի մը յորդումէն կորսուած է Ջուրերուն մէջ:

Շատ մը եղեր, ոչխարներ, եւայլն կան հեղեղներէն քշուած տարուած:

Հետեւեալ օրը, չորեքշաբթի իրիկուան ժամը 11ի մօտերը մեւեւոյն սաստկութեամբ տեղատարափ մը ջրով ողողեց ամէն տեղ և մեծ վնասներ հասցուց պարտէզներուն եւայլն:

Ասկէ քանի մը կիրակի առաջ ծանուցուեցաւ բեմէն թէ յառաջիկայ չորեքշաբթի հրապարակաւ տեղի պիտի ունենայ անհնութիւնքներու մկրտութեան արարողութիւնը: Նորօրհնակ բան, մկրտութիւնը հրապարակաւ: Ոչ ոք հանդիսատես ըլլալու բաղդաւորութիւնը չէր ունեցած այդպիսի հետաքրքրաշարժ խորհուրդի մը, ու ամէն մարդ կը պատրաստուէր որոշեալ օրը ներկայ գտնուիլ անհրաժեշտապէս: Չորեքշաբթի առտու Ս. Պատարագի աւարտումէն ետքը, Սրբազան Հայրը զգեստաւորուած առաջնորդուելու հոգեշունչ շարականով մը մինչեւ եկեղեցւոյ դիմացը առնելու: Հոն էին երեխաները, որոնց քովիկը կայնած էին իրենց կնքահայրերը, նախապէս ժողովուրդին մէջէն որոշուած անձեր: Սկսաւ Մկրտութեան Ս. Խորհուրդը ու եկեղեցւոյ դուռը փակուեցաւ. իրր նշանակ այն վարմի սովորութեան՝ որուն համեմատ երեխաները կամ ապաշխարողները՝ նոյն իսկ հաստակաւորները թողատրուած չէին եկեղեցին մտնել ու մասնակցիլ եկեղեցական Ս. Խորհուրդներուն, մինչեւ որ աւարտի վերածուելու չանդամակցէին եկեղեցւոյ (*): Կարգ մը ազօթքներու, շարականերու և սաղմոսներու ընթերցումէն վերջ՝ դուռը բացուեցաւ և հետաքրքիր ժողովրդային զանգուածէ մը բաղկացած, յառաջացանք եկեղեցւոյ կեդրոնը, ուր դրուած էր կանխաւ կոփուած փայտեղէն աւազան մը, որուն կիսը կայնեցան անհնութիւնքները: Ժամկոչը երբ ամբողջովին ջուրով լեցուց զայն, Ս. Մեւանի հեղուսը կատարուեցաւ: Եկեղեցին լեցուած էր, մանաւանդ այս միջոցին, բազմաթիւ երկաւոր հաւատաւորներու կուռ ու հոծ ամբոխով մը և խիստ սակաւորաց պարզ հանդիսատեսներու խմբակով մը. եռացկոտ ոգեւորութիւն մը ու անդուսպ տենչ մը կը տիրէր յոգնախուռն բազմութեան մէջ՝ տեղի ունեցած արարողութիւնները աւելի մօտէն դիտելու: Ցիրար կը հրէին ուժգնակի՝ առաջ անցնելու դիտումով: Ժողովուրդին մէջ փոխանակուած անվերջ ու անհամանում հարցումները ազմկած էին եկեղեցին՝ ընթերցուածները անհասկնալի դարձնելու սատիճան: Գեղջուկ երեխաները, որոնց օտար էր քաղքենի ժիտը, սկսած էին արտասուել. վախնալով եկեղեցին դառնալ սատիկ խժումէն: Ամէն անգամ որ առաջնորդարանի բարապանը բուռն կը հեռացնէր ամբոխը աւագանին քովէն, խաժամուժը աւելի ուժգնին թափով մը դէպի առաջ կը մղուէր՝ յորդահոսած մարդնթացութեան մը ու վարելակ տեղատուութեան մը երեւոյթը պարզելով յաջորդաբար: Հակառակ Սրբազան Հօր հրամանին և քահանաներու տարվումներուն՝ ստուար թուով կիներ՝ որոնք վարը կը գտնուէին, անկարողացան վերնատունը երթալ, վասն զի վերնատունը լեցուած էր արդէն բոլորովին, և, լսածս նայելով, կարելի չէր նոյն իսկ քալելու ճամբայ մը գտնել հոն:

Երեխաները աւազանին մէջ ընկղմելու (*) պահը հասած էր. ա՛լ ժողովրդային հետաքրքրութիւնը չէր տատաներ էր խօլրէն. հրմշտուքները, աւազանին մօտենալու ջուռն ճիգերը բազմապատկուած էին, երբ Սրբազան Հօր խմաստուն կարգադրութեամբ, աւազանը տարուեցաւ պահարանը՝ հոն կատարուելու համար ընկղմումը, քահանաներու ձեռքով: Ցեսոյ դուրս բերուեցան նոր նորադիմնեները համակ ալիտակ սաւանի զգեստներ հագած, հանդուստասիլ իրենց հոգիներուն՝ որոնք նոյն պահուն անբիծ ու անարատ դարձած էին, Ս. Հոգիի ու աւազանի լուացումով: Հո՛ն, ատեանը, Սրբազան Հայրը դրաշվեց երեխաները Ս. Միւռոնով: Ապա հաղորդուեցան նորակնունքները՝ որոնք անուանադրուած էին Բարկէն, Գուրգէն, Սանդուխտ, Սաանէթ և Եւդինէ:

Մկրտութեան Ս. Խորհուրդը տեւեց դրեթէ երկու ժամ, ու եկեղեցւոյ հաւատացեալներն բաղմաթիւ անձեր կը հարցնէին ինծի. «Եթէ այսքան սրբազան արարողութիւններ կան Մկրտութեան համար, մեր քահանաները ինչպէ՞ս մէկ քառորդ ժամէն կրնան աւարտել զայն...:»

Զեմ թափանցած ուրիշ հանդիսականներու ներքինը, բայց ես չա՞տ զգածուած էի ի լուր խմաստալից աղօթքներու՝ որոնք աւելի ապաւորիչ հանդամանք մը կը զգենուին Սրբազան Հօր ազդու և յստակ ձայներուն տակ, սրտայոյզ շարականներու և հոգեգրաւ սաղմոսներու: Կրնամ ժամեր տեւող այդ խորհուրդը վայրկեանի մը չափ թուեցաւ ինծի: Կը Ջանայի խելամտել այն հոգիին՝ վասն նպատակին՝ որոնք թաղնուած էին արարողական ձեւակերպութիւններու տակ: Կը խորհէի թէ մեր Սրբազան հայրապետները ո՛րքան խմաստուն յղացում մը ունեցեր են ծորացնելով այդ գեղազանցապէս Ս. Խորհուրդը՝ պերճմամատ ձեւակերպութիւններով՝ ուսկին մատչելի և ապաւորիչ ձեւերուն տակ, սրտայոյզ շարականներու և հոգեգրաւ սաղմոսներու: Կրնամ ժամեր տեւող այդ խորհուրդը վայրկեանի մը չափ թուեցաւ ինծի: Կը Ջանայի խելամտել այն հոգիին՝ վասն նպատակին՝ որոնք թաղնուած էին արարողական ձեւակերպութիւններու տակ: Կը խորհէի թէ մեր Սրբազան հայրապետները ո՛րքան խմաստուն յղացում մը ունեցեր են ծորացնելով այդ գեղազանցապէս Ս. Խորհուրդը՝ պերճմամատ ձեւակերպութիւններով՝ ուսկին մատչելի և ապաւորիչ հանդամանք մը կը զգենուին Սրբազան Հօր ազդու և յստակ ձայներ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

ՊՈԷՐՆԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿԸ

Բրէթորիայեն լուրեր. — Կացութիւնը մինչեւ մայիս 29. — Կառավարութեան Կազմալուծութիւնը. — Քիլիր Ռիվլոի ճառը։

Լաֆան գործակալութեան Բրէթորիայի թղթակիցը սա հեռագիրները ուղղած է որոնք պէտք գրաքննութեան կողմէ վար դրուած ըլլալով, թղթատարով Լուրէնսօ-Մարքէզ հասած են ուրբաթ օրը։

Բրէթորիա, 28 մայիս. —Կացութիւնը հետզհետէ կը ծանրանայ։ Անգլիական զինուորները Քրիւկէստորբէն երեք ժամ դէպի արեւմուտք կը գտնուին։ Քիլիր-Ռիվլոի մէջ բուռն ճակատամարտ մը կատարուեցաւ։ Լոսի Պոթա զօրավարն է որ Վիլեոնկի Պոէրներուն հետ կ'ընդդիմանայ Անգլիացիներուն յառաջխաղացութեանը։ Պոէրները մահը անարգելու ատիճան քաջութեամբ կը կռուին։ Անգլիացիներուն յարձակումները երկու անգամ ետ մղուեցան։ Տըլարի զօրավարին Պոէրները կը համախմբուին երկաթուղիի գիծին վրայ՝ Քլէրքստորբի և Բոչֆոնթէյնի մէջտեղը։ Մանաւոր կառավարութիւն մը գիշեր ցորեկ շղթի վրայ կը սպասէ Բրէթորիայի կայարանին մէջ՝ Քրիւկէր նախագահը և կառավարութեան անդամները Լիտէնպուրկի տանելու համար։ Հոս արտասովոր գործունէութիւն կը տիրէ։ Բոլոր ամրոցները պատրաստ են, բայց չեմ կարծեր որ քաղաքը պաշտպանուի։ Կը վախցուի մանաւանդ թէ պոէր բանակին մէջ ծառայող բաղդախնդիրները և օտարազգի կամաւորները տագնապալից կացութիւնէն օգուտ քաղելով թէ՛ Բրէթորիան և թէ Եոհաննէսպուրգը կողոպտեն։ Իմացուեցաւ որ Կէյշերեկինկի ածուխի հանքերը վնասուած չեն, շնորհիւ Լուի Պոթա զօրավարին մէկ հրամանին որ վերջին ժամուն հասաւ և որ կ'արգիլէ հանքերու քանդումը։ Կառավարութիւնը այլ եւս չի հրատարակէր պատերազմի պաշտօնական ցուցակները։ Քաղաքին մէջ մեծ զգուշութիւն կը տիրէ։ Կայրիկանէ վայրկեան նոր դէպքերու կը սպասուի։ Սակայն ոչ շուարած է։ Թրանսվալի հեռագրաթելով հեռագիր ղրկել կարելի չէ, վասն զի հեռագրատեղերը պաշարուած են կառավարութեան և զինուորական իշխանութիւններու կողմէ։

Բրէթորիա, 29 մայիս.—Կառավարութիւնը բոլորովին կազմալուծուած է։ Կարելի չէ գուշակել թէ ի՞նչ պիտի պատահի։ Այս գիշերուան համար կ'ըսուի թէ շփոթութիւններ պիտի ծագին Եոհաննէսպուրգի մէջ։ Բրուէլ հրամանատարը որոնուն յանձնուած է քաղաքին պահպանութիւնը, գործնական միջոցներ ձեռք կ'առնէ բարկարգութիւնը պահպանելու համար։ Նաև ոստիկաններու մասնաւոր խումբ մը կազմած է՝ աւարառութիւնները արգիլելու նպատակով։ Երկու գիշեր իրարու վրայ փորձեր եղան՝ Եոհաննէսպուրգի և Բրէթորիայի միջտեղը գտնուած երկաթուղիի գիծերը քանդելու համար, բայց չյաջողեցան։ Կը կարծուի թէ ատոնց հեղինակները ամերիկացի կամ իրլանտացի կամաւորներ են։ Բրէթորիայի և Ռանտի միջտեղը երկաթուղիի յարաբերութիւնները բոլորովին դադրած են։ գիծը պաշարուած է։ Եոհաննէսպուրգիէն բաղմաթիւ փախստականներ կը հասնին հոս՝ երկաթուղիով և կառքով։ Թրանսվալի բանակին մէջ կը գտնուին Պ. Շեֆայ, Տէվէթ հրամանատարը և վեց հազար Օռանժցիներ։

Բրէթորիա, 29 մայիս, իրիկուն.—Այս իրիկուն յայտնի եղաւ թէ քաղաքացիները խուճապի մատնուած են։ Զանազան զօրավարներ կ'աշխատին Պոէրները հաւաքելու և զանոնք նորէն պատերազմի մղելու, բայց ատոնք վհատած են և չեն համարձակիր Անգլիացիներուն չարչարիչ այծին դէմ ելլելու։ Պ. Քրիւկէր և արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռէյց վաղը Բրէթորիայէն ճամբայ պիտի ելլեն դէպի Լիտէնպուրկ։ Գործադիր յանձնաժողովը այսօր էկս օրէն եռքը իր վերջին նիստը գումարեց։ տուած որոշումները գաղտնի մնացին։ Յանձնաժողով մը կազմուեցաւ քաղաքին մէջ կեանքերը և ինչքերը պաշտպանելու համար։ Զրոյց կայ թէ Ռանտի մէջ աւարառութիւններ կը գործուին ընդարձակ սահմանի մը վրայ։ Այս իրիկուն երբ Եոհաննէսպուրգի շրջականերէն թնդանօթի ձայներ առնուեցան, զրգռութիւնը աւելցաւ։

Բրէթորիա, 30 մայիս.—Նախագահ Քրիւկէր, արտաքին գործոց նախարարը և կառավարութեան ուրիշ անդամներ՝ Լիտէնպուրկ ուղեւորեցան։

Լուրէնսօ Մարքէզ, 1 յունիս.—Քրիւկէր նախագահին փեսաներէն Պ. Ֆրիքի էլոֆ, և բժիշկը հոս հասան։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԱՇՏԷՆ

Լոռդ Ռոպէրթսի յայտարարութիւնը — Հանքերը – Անգլիացիներուն կորուստները.— Գերմանացիները — Ամերիկացիները,

Լոռդ Ռոպէրթս երբ Եոհաննէսպուրգի մտաւ, անմիջապէս յայտարարութիւն մը հրատարակեց հերքելու համար Պոէրներուն մէջ շրջած զրոյցները՝ Անգլիացիներու մտադրութիւններուն նկատմամբ։ Այդ յայտարարութիւնը սա պայմանները կը սահմանէ Պոէրներուն համար։

«Ոչ-պատերազմիկներուն ս և է վնաս պիտի չհասնի։ Բոլոր Պոէրները պիտի կրնան իրենց ագարակները վերադառնալ բաց ի անոնցմէ որոնք պատերազմի վիճակին առաջ գալուն, զինուորական գործողութեանց կատարմանը ու աւարառութեանց գործօն մասնակցութիւն մը ունեցած և քաղաքակրթեալ պատերազմի սովորութեանց հակառակ վարուած են։ Պիտի չխոչտանգուին, բաւական է որ զէնքերնին յանձնեն և երդումով խոստանան այլեւս չպատերազմիլու։ Անհատական ստացուածքները պիտի յարգուին, եթէ անգլիական ստացուածքները վնասուած չեն, բայց եթէ այս վերջինները առանց պատճառի վնասուած են, հեղինակները իրենց անձովը ու ինչքովը խստիւ պիտի պատժուին։ Ամէնն զատ այդ վնասները արուծնող իշխանութիւններն ալ պատասխանատու պիտի ճանչցուին։ Վերջապէս կը հրաւիրուին բոլոր քաղաքացիները արգիլել այդ տեսակ պարագաներ։»

—Կէրիսթընէն կը հեռագրեն մայիս 30 թուականով.—Ցիլինդ զօրավարը Եոհաննէսպուրգի ճամբն կը գտնուի։ Հանքերը ս և է վտանգէ զերծ են։ Հիւսիսային կողմէ հրացանի ձայներ առնուեցան։ Հէնրի դնդապետին զրաւած դիրքը լաւագոյն վիճակ մը առացաւ։ Զրոյց կայ թէ անգլիական զօրախումբ մը Լիչթենպուրգի կը գտնուի։

—Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը հրատարակեց՝ Լորտ Ռոպէրթսի զօրագունդին կրած կորուստին ցուցակը՝ Եոհաննէսպուրգի վրայ քալած միջոցին։ Այդ ցուցակին նայելով, ասոնցմէն երկուքը մեռեր ու երեքը վիրաւորուեր են և մէկն ալ գերի ինկեր է։ ամէնքն ալ հարիւրապետներ կամ տեղակալներ են։ Միւս կողմէ Արնոլդ զօրավարին զօրախումբը, Մէնէքալի շուրջը կատարած զինուորական գործողութիւններու միջոցին, ունեցեր է վեց մեռեալ՝ որոնց մէկը գնդապետ, մէկը՝ հաղարապետ, երկուքը՝ հարիւրապետ և երկուքը տեղակալ։

—Լուրէնսօ-Մարքէզէն մայիս 31 թուականով կը հեռագրեն թէ Անգլիացիները գրաւած են Հայտէլպէրկը։ Քրուկէր նախագահը ու հոնը եղողները Լիտէնպուրգի դասեր են։ Ցիրանայի զինուորական կցորդը որ այս միջոցիս Ցէլկոտ կը գտնուի, կ'ըսէ թէ Բրէթորիա երկու օր չի կրնար դիմանալ անգլիական թնդանօթներուն առջեւ։

—Պէրլինի Վոսիշէ Ցայթունկ լրագիրը խօսելով պատերազմին վերջին լուրերուն վրայ, կ'ըսէ.—«Պատերազմը կարելի է վերջացած նկատել։ Աւարտելու եղանակը պայուն չէ Պոէրներուն համար։ Մեծապէս կը մխիթարի անոնց այն ռազմական քաջութեան փայլը զոր ցոյց տուին պատերազմին առաջին մասին։ Ոչ միայն Եոհաննէսպուրգը չպաշտպանեցին, այլ Բրէթորիան ալ լքանեցին։ Կը վախցուի թէ Պոէրներու այս ընթացքը չնաւազցնէ անոնց բարոյական արժանիքը։ Աղբալի է որ այս մարդկային դրուագը կ'աւարտի նուազ փառաւոր կերպով և մարդկութեան զգացումներուն համար անհամապատասխան եղանակով։»

—Նիւ Եորքի լրագիրները կը՛սեն թէ Պոէրները ուրիշ բան մը չունին ընելիք, եթէ ոչ առանց պայմանի անձնատուր ըլլալ, քանի որ դիրքերը հետզհետէ կը թողուն, առանց կռուելու։ Նիւ Եորք Թայմզ կ'ըսէ. «Լորտ Ռոպէրթս զրկեց ամերիկեան քաղաքականութիւնը՝ պատերազմի խնդիրներով զբաղելէ։ Պոէրներուն համար մեր համակրութիւնները ակէ վերջը ցաւակցութիւններէ զատ ուրիշ բան չեն կրնար ըլլալ։

—Լորտ Ռոպէրթս մայիս 31 թուականով կը հեռագրէ Եոհաննէսպուրգէ.

«Ցիլինդ այսօր ինձի ղ կեց մայիս 28ին ու 29ին իր կատարած գործողութիւններուն տեղեկագիրը։ Ցիլինդ կը ծանուցանէ թէ Պոէրները միշտ ընդդմացեր են իր յառաջխաղացութեան, թէ յաջողեր է զանոնք հետզհետէ վանել իրենց գրաւած դիրքերէն և թէ ինք մեծ կորուստ մը չէ ունեցեր։ Հիմա կը գտնուի Եոհաննէսպուրգի հիւսիսային կողմը այն տեղը, ուր հրամայած էի որ երթայ։ Մեզմէ երկու սպայ վիրաւորուեցան, երկու զինուոր սպաննուեցան և տասնըհինգ զինուորներ ալ վիրաւորուեցան։

—Բրէթորիայի դրամատան լուրին վրայ Գերմանիոյ Կայսրը և Իտալիոյ Թագաւորը շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեր են Վիքթորիա Թագուհիին։

ԱՅԼԻՐԻԱՆՆԵՐԸ

Կրաֆ – Ռէյնէթէն (Բարեյուսոյ գաղթավայր) կը հեռագրեն մայիս 31 թուականով.

Ափրիքանէրներու համաժողովը այսօր բացուեցաւ։ Ութ հարիւր հոգի ներկայ էին, որոնց մէկ կայն բազմաթիւ երէցներ, Խորհրդարանի ազգեցիկ անդամներ եւայն։ Արտասանուած բոլոր ճառերը չափաւոր լեզուաւ էին։ Պ. Քրայճ յայտարարեց թէ պատերազմը առաջ եկած էր 1895ի դէպքերուն հետեւանքով, և թէ երկու հանրապետութիւնները եթէ Անգլիոյ կցուին, կիրքերը պիտի գրգռուին և բոլոր Ափրիքանէրները պիտի միանան։ Որոշում մը ընդունուեցաւ թէ համաժողովը կը ներկայացնէ հարաւային Ափրիկէի գաղթավայրերուն մեծամասնութիւնը։ Պ. Բրէթորիուս սա որոշումը առաջարկեց.

«Կը յայտարարենք թէ, հարաւային Ափրիկէի գաղթավայրերու մեծամասնութեան կարծիքին համաձայն, պատերազմին զլաւորը և ուղղակի պատճառը եղած է Լոնտոնի Դահլիճին անարդարանալի և անտանելի միջամտութիւնը՝ հարաւային Ափրիկէի Հանրապետութեան ներքին գործերուն։»

Առեւնարան մը այժ տուաւ այդ որոշումին և յայտարարեց թէ պատերազմէն ետքը անկարելի է բարեկամական ձեւ մը կառկառել Անգլիացիներուն։ «Կրնանք, ըսաւ, սեղմել անգլիական ձեռք մը որ մեր եղբայրներուն արիւնովը ներկուած է։» Նախագահը խստիւ յանդիմանեց առեւնարանը, յորդորելով որ աւելի չափաւոր լեզու մը գործածէ։ Յետոյ ներկայացուած որոշումը միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ։

Համաժողովին նիստը կէս օրէն ետքը վերսկսելով սա որոշումն ալ ընդունուեցաւ.

«Պատերազմ ծագելուն օգնող պատճառները որոնք մեզ ծանօթ են, հետեւեալներն են.—Սահմանադրական իրաւանց բռնաբարում, վասն զի Լոնտոնի գաղթական պաշտօնատարը և անոր գործակալները բնաւ նկատողութեան չեն առած մեր խորհրդարանական ներկայացուցիչներուն և Բարեյուսոյ Գլուխին նախարարներուն կարծիքներուն բաղձանքները որոնք փարհատութեան վրայ հիմնուած էին։ Այն եղանակը որով մասնաւորը խեղաթիւրած է՝ հարաւային Ափրիկէի կացութեան վերաբերեալ իրողութիւնները։ մեծ գժտութիւն պատճառած է իրաց ճշմարիտ վիճակը անգլիական ժողովուրդին հասկցնել տալու համար։»

Ուրիշ որոշում մը որ նոյնպէս միաձայնութեամբ ընդունուած է, կը յայտարարէ թէ բրիտանական կառավարութիւնը եթէ պնդէ երկու Հանրապետութիւնները կեցուցնել Անգլիոյ ենթակայութիւնը։ Կրկնելով վրայ, երկրին խաղաղութիւնը ու բարգաւաճումը անդարմանելի կերպով պիտի քանդուին և թէ ապագային այլեւս պիտի չտեսնուի միութիւն և խաղաղութիւն։ Համաժողովը նաև որոշեց թէ տեւական բարեկամութիւն մը, խաղաղութիւնը և բարգաւաճումը ապահովելու նպատակով ըլլալիք կարգադրութիւնը պէտք է հիմնուի սա կէտերուն վրայ.—Երկու Հանրապետութեանց բացարձակ անկախութիւն հաստատութիւնը, Բարեյուսոյ գաղթավայրին բնակիչներուն դիւրութիւն կուսակցին անուանման մասնակցելու համար, որով հարկ պիտի չըլլայ մեծաքանակ մը պահել՝ ժողովուրդին վրայ հսկելու պաշտօնով։ Նաև հատուցութիւնները ամէն տեղ պատասխ պիտի ըլլան իրենց ազնիւութիւնը նուիրելու գաղթավայրի բնակիչներուն, երբ օտար տէրութիւն մը հարաւային Ափրիկէ արշաւէ։ Այս հիմերուն վրայ տեւական խաղաղութիւն մը և միաբանութիւն մը պիտի ապահովուի։ Նաև Մեծին Բրիտանիոյ հանդէպ հաւատարմութիւնը աւելի պիտի զօրանայ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Լոնտոնէն կը հեռագրեն յունիս 1 թուականով.—Երէկ իրիկուն Սէնթ-Ակսանի մէջ (Օքսֆորդշայր) նոր անկարգութիւններ ծագեցան որոնք առաջ եկած էին ծայրայեղ ազգասրութեան զգացումներէ։ Ծուցարարները թաղոր մը կազմեցին՝ հրաշակերտ հանար Բրէթորիայի գրաւումը անգլիական զինուորներուն կողմէ։ Թաղորը կազմողները քաղաքապետական խորհրդականի մը տանը առջեւ գացին և քարերով կոտրեցին ապակիները։ Նաև տան մէջ շատ մը արժէքաւոր նիւթեր խորտակեցին։ Յետոյ միւսներն անկարգութիւնները գործեցին ածուխի վաճառականի մը տանը առջեւ, վասն զի տիկնայն ալ քաղաքապետական խորհրդականին պէս Պոէրներուն նպաստաւոր ճանչցուած է։ Անկարգութիւնները տասերկու ժամ տեւեցին։

ՀԱՆՔԵՐԸ

Բարեյուսոյ Գլուխէն մայիս 31 թուականով կը հեռագրեն թէ հաղարաւոր հոգիներ կ'ուզեն Ռանտ վերադառնալ, բայց իշխանութիւնները կարգ մը սեղմումներ կ'ընեն։ Հանքերու Սենեակը Եոհաննէսպուրգի 2500 պաշտօնեաներուն համար արտօնութիւն ուղեց անմիջապէս սահմանները վերադառնալու համար, բայց զինուորական իշխանութիւնները մինչեւ հիմա 500 պաշտօնեաներու միայն արտօնութիւն տուած են, որոնք տեւական կարեւոր տուներու կը պատկանին, և որոնք հրաման ստացած են պատրաստ ըլլալ, առաջին առթիւ մեկնելու համար։

ԼԻՎԷՐԲՈՒԼԻ ՄԷՋ ՄԻԹԻՆԿ

Զուրեքշաբթի իրիկուն Լիվերբուլի մէջ մեծ միթինկ մը գումարուեցաւ՝ հարաւային Ափրիկէի երկու Հանրապետութիւններուն՝ Անգլիոյ կցուելուն դէմ։ Միթինկը կը կազմէին երկու հազար հոգի և մեծ խանդավառութիւն կը տիրէր։ Գլխաւոր ատենապետն էր Պ. Էդմոնտ Ֆորթինի որ պարզեց այդ որոշման անարդարութիւնը և վտանգները։ Ներկայ էին եպեսկոպոսներ և քաղաքին առաջնակարգ անձնաւորութիւնները։

ՏՈՔԹ. ԼԷՅՏՍԻ ԳՈՐՏՈՒԳԱՐԸ

Պորտսլէյն կը հեռագրեն մայիս 31 թուականով.— Թրանսվալի դեսպանատան քարտուղար Պ. Ռէյնհարթ սրճարանի մէջ բողոքեց այն քննադատութիւններուն համար որոնք կ'ելլային Տոքթ. Լէյտսի դէմ։ Պ. Ռէյնհարթ երբ սրճարանէն դուրս ելաւ, վրան յարձակեցան և գլուխէն վիրաւորեցին։ Զարգործները ծանօթ են։ Պ. Ռէյնհարթ դեղարան մը տարուեցաւ։

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Նիւֆիսլ, 4 յունիս.—Զհաստատուեցաւ այն լուրը թէ Պոէրները լքած ըլլան Լէյնկ-Նէյքը։ Քանի մը Օռանժցիներ կան Քալապրիա մարտանաւը թաքուհասան։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Լոնտոնէն կը հեռագրեն Քշէօյց Զայթունկի.— Անգլիոյ մայրաքաղաքին քաղաքային շրջանակներուն մէջ մասնաւոր կարեւորութիւն մը կ'ընծայուի սա իրողութեան թէ Վիքթորիա թագուհիին ծննդեան տարեդարձին առթիւ Զաբը սեղանի հրաւիրեր է Բեղերսուրկի անգլիական դեսպան։ Դիտել կը տրուի թէ առաջնորդը այդ տեսակ առթիւով մը համանման հրաւէր մը չէր եղած։ Այդ պարագան մեծ գոհունակութիւն կը պատճառէ Բեղերսուրկի մէջ, վասն զի այդ մայրաքաղաքին մէջտեղ անգլիական թերթերուն բացարձակ յայտարարութիւններ կը հաղորդուին թէ կեդրոնական Ասիոյ մէջ Ռուսիա՝ Անգլիոյ շահերուն հակառակող նպատակներու հետամուտ է։

ԵՈՒՐՈՊԱՄԱՅԷՆ շաբաթ օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Ճարոնի նախարարական ուսանողը կը շարունակէ և թէ նոր գահլիճին կազմութիւնը Իթօ կոմսին պիտի յանձնուի։

ԿՈՆՏԷՍԻ ԻՇԽԱՆԸ.—Կը հերքուի այն լուրը թէ Կոնտէսի իշխանը ետ կեցած ըլլայ Բարիզի Արուեստահանդէսը այցելելէ, վասն զի իշխանը քանի մը օրէն Բարիզ պիտի երթայ։

ՊԼՎՃԻԲԱՅԻ Լէյորլոս թագաւորը անցեալ շաբաթ Կաշիէն հասեր է հոն հանդիպեր է իր աղջկան՝ Լոնտոյի կոմսուհիին։ Եպարկին Սթէֆանի արշիդքսուհին։

ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԸ շաբաթ օրը Թիֆլիսէն ճամբայ ելեր է դէպի Վլատիքաւքաս։

ՍԵՐԲԻՈՅ թագաւորը շաբաթ օրը Պէլկրատէն ճամբայ ելեր է, քսան օրի չափ պտոյտ մը կատարելու հարաւային դաւառներուն մէջ և մասնն տեղեկանալու բնակիչներուն կացութեանը։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ իշխանը իր անուան տարեդարձին առթիւ ատենի բարձրացում շնորհած է կարգ մը սպաներու որոնց երեքը երբեմն Ռուսիա գաղթածներն են։

Գերմանական լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Իւլայի առաջին ատիճան տրուեցաւ Պէրլինի կուսակալութեան տրատքին յարաբերութեանց տեսուչ Միշել էֆ.ի։ Միրիկրանի ատիճան՝ Ուրֆիսի Իտարէի ժողովին անդամ Հումուվրատաէ Մէհմէտ պէյի։ Իւլայի երկրորդ ատիճան՝ Զաթալճայի գաւառին Թրթակցութեանց տեսուչ Սիւլէյման Վէֆան պէյի, կայս. անձնական Գանձուն վիճակագրութեանց դիւանին տեսուչ Զիւեակտան պէյի և Բրէվէզայի մաքսային տնօրէն Արիֆ էֆ.ի։

—Պաղտատի նահանգին Խանքին գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Մուսուլի Էրպիլ գաւառակին գայմագամ Ապտուլլահ պէյ, որուն յաջողեց Խանգիսի գայմագամ Մուսթաֆա Սաֆիմ էֆենտի։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Սամսոնի իշխան Քոմթաքի էֆ.ի և երմական նախարարութեան առաջին արկղակալ Խալիտ պէյի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Պաքուի պարսկական հիւպատոս Միրզա Ալի Ասքէր Խանի և Բեղերսպուրգի պարսկի դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Միրզա Ալի Էքպէր Խան։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ իտալացի սեղանաւոր Պ. Ռոբեռտ Մարքորիի եւ Ցուռնատաւեի գաղութատանդ իշխանին թիկնապահ հաղարապետ Պ. Հանիբէլիրոյ։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Գապէրիի հայ-դրոշական դատարանութեան երէց Սիրեան Մարտէոս վարդապետի։

—Երրորդ կարգի Շէֆիգաթի՝ Գոնեայի նահանգին տէֆթէրատար Նէշիլ էֆ.ի և Նախկի Ապտուրրահման էֆ.ի կիներուն։

ԹՈՒՐՔԻՍ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Ճաքիր փաշա, Նաբը փաշա ու գնդապետ Ճէվատ պէյ առէջի օրը Գերմանիոյ գահաժառանգ Վրէպէրիք իշխանին յանձնեցին Վեհ. Սուլթանին կողմէ նուիրուած Իմթիազ պատուանշանը։ Վիլհէլմ Կայսրը շնորհակալութիւն յայտնեց թէ՝ այդ պատուանշանին և թէ Վեհ. Սուլթանին նամակին համար։ Կ. Պոլսոյ գերմանական դեսպանը երէկ Վեհ. Սուլթանին մատոյց Վիլհէլմ Կայսրը շնորհակալութիւնները։

ՀԻԹԱՆԻ երկաթուղիին շինութեան յանձնաժողովը երէկ գումարուեցաւ կայսերական մէջ։ Բեռարարձ վագոններու յատուկ վեց վայրաշարժերու նուազուրդը երէկ աւարտելով որոշուեցաւ սահմանուած գինով բերել ալ այդ վայրաշարժերը։ Գրուեցաւ Սոպարագետի Իրան՝ որոշել այն զինուորները որոնք երկաթուղիի ճամբուն շինութեանը պիտի աշխատին։ Հրահանգ տրուեցաւ անտառներու և հանքերու նախարարութեան, որպէս զի Մէնթէշի ու Գարասիի գաւառներէն փութով կըտրուին հարկ եղած թրամէքները։ Նաև յանձնարարուեցաւ ծովային նախարարութեան որ Թէրապիէի մէջ գտնուած 3 ուկէս քիլոմէթր երկայնութեամբ երկաթ գիծերը անմիջապէս զրկուին։

—Պաղատական բարձրատիճան պաշտօնատար մը պիտի զրկուի որ Վեհ. Սուլթանին կողմէ բրիչի առաջին հարուածը պիտի տայ։

—Երրորդ կարգի Շէֆիգաթի՝ Գոնեայի նահանգին տէֆթէրատար Նէշիլ էֆ.ի և Նախկի Ապտուրրահման էֆ.ի կիներուն։

ԹՈՒՐՔԻՍ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Ճաքիր փաշա, Նաբը փաշա ու գնդապետ Ճէվատ պէյ առէջի օրը Գերմանիոյ գահաժառանգ Վրէպէրիք իշխանին յանձնեցին Վեհ. Սուլթանին կողմէ նուիրուած Իմթիազ պատուանշանը։ Վիլհէլմ Կայսրը շնորհակալութիւն յայտնեց թէ՝ այդ պատուանշանին և թէ Վեհ. Սուլթանին նամակին համար։ Կ. Պոլսոյ գերմանական դեսպանը երէկ Վեհ. Սուլթանին մատոյց Վիլհէլմ Կայսրը շնորհակալութիւնները։

ՀԻԹԱՆԻ երկաթուղիին շինութեան յանձնաժողովը երէկ գումարուեցաւ կայսերական մէջ։ Բեռարարձ վագոններու յատուկ վեց վայրաշարժերու նուազուրդը երէկ աւարտելով որոշուեցաւ սահմանուած գինով բերել ալ այդ վայրաշարժերը։ Գրուեցաւ Սոպարագետի Իրան՝ որոշել այն զինուորները որոնք երկաթուղիի ճամբուն շինութեանը պիտի աշխատին։ Հրահանգ տրուեցաւ անտառներու և հանքերու նախարարութեան, որպէս զի Մէնթէշի ու Գարասիի գաւառներէն փութով կըտրուին հարկ եղած թրամէքները։ Նաև յանձնարարուեցաւ ծովային նախարարութեան որ Թէրապիէի մէջ գտնուած 3 ուկէս քիլոմէթր երկայնութեամբ երկաթ գիծերը անմիջապէս զրկուին։

—Պաղատական բարձրատիճան պաշտօնատար մը պիտի զրկուի որ Վեհ. Սուլթանին կողմէ բրիչի առաջին հարուածը պիտի տայ։

ՕՍՄ. ՆԱԻՍՏՈՐՄԷՆ այն ութ մարտանաւերուն համար որոնք ճէնովայի Անատոլ գործարանը պիտի զրկուին վերանորոգուելու, Բրուսլի զինագործարանը յանձն առած է նոր զրութեամբ յիսուն երկու թնդանօթ շինել։ Անատոլ գործարանը յանձն առած է նաև թէ շինութեան միջոցին եթէ Եւրոպայի մէջ նաւատորմիղ յատուկ նոր գիւտ մը ըլլայ, օսմ. նաւատորմիղին մէջ գործադրուի։

ԳԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆԸ.—Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Իտալիոյ ու Ցիրանայի դեսպանները և Ռուսիոյ դեսպանատան գրագրատարը, երեկուշաբթի կէսօրէն եռքը այցելութիւն տուին Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դեսպանին։

ԲԱՐԻԶԻ Օսմ. դեսպան Միւնիր պէյ մայիս 31ին որոշուած հինգ սեղաններուն երրորդը տուաւ։ Միւնիր պէյի աջ կողմը բազմած էր Ներպայոյին նախագահին կինը՝ Տիկին Ֆալիէռ և ձախ կողմը կը Բրիտանական նախարարին կինը՝ Տիկին Լէյ։ Միւնիր պէյի դիմացը բազմած էր Սպանիոյ դեսպանին կինը՝ Տիկին տէ Լէոն ի Քասթիլիօ՝ աջ կողմը ունենալով Մեքսիկայի նախագահը՝ Պ. Ֆալիէռ և ձախ կողմը Երեսփ. Ժողովին նախագահը՝ Պ. Բոլ Տէշանել։ Ներկայ էին նաեւ Ցիրանայի նախարարներէն ոմանք, ինչպէս նաև դեսպանական մարմին։ Սեղանէն ետքը փայտուն ընդունելութիւն մը կատարուեցաւ։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպան Միրզա Մահմուտխան այս շաբաթու Բարիզ պիտի ուղեւորուի արձակուրդով։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատան Զեռնմոնդսպահականաւը ուր կը գտնուէին դեսպանատան պաշտօնեաներէ ոմանք և Սուֆիայի ռուսական ընդհանուր հիւպատոսը Տիկին Պահէթիէվ առէջի օրը Մուսա-Նիա գնաց։ Ատոնց Պրուսա գացած են և այսօր մայրաքաղաքս կը դառնան։

ԱՒԵՏԱՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՔՆԵՐ.—Բ. Դուռը Ցուռնատաւեի, Ռումանիոյ, Սերպիոյ ու Սեւ Լեռան դեսպաններուն և Գալլիպոլիոյ գործակատարին հաղորդեցաւ մաքսային այն սակացոյցը, զոր մասնաւորներուն հրատարակեցինք, որ այդ երկիրներէն բերուած ապրանքներուն համար պիտի գործադրուի օսմ. մաքսատուներուն մէջ։ Բ. Դուռը պահանջեց նաև աւեւտրական նոր պայմանագրութիւններ կնքուին։ Այն ծանուցագրին մէջ զոր Դուռը ուղղեց Սերպիոյ դեսպանատան ըսուած է թէ կայս կառավարութիւնը կրնար երկարել ժամանակ պայմանագրութեան պայմանաժամը, բայց պատրաստ է աւեւտրական նոր դաշնագրութեան մը կնքման համար բանակցիլ։

ԿՏԱԿԻ ՄԸ ՉԵԶՈՒՄԸ.—Կ. Պոլսոյ ռումանական հիւպատոսարանին դատարանը՝ օրինական պատճառներով ինկնի Պ. Բէլանթի Բալիտիի կտակը որով իր կինը ընդհանուր կտակաւոր կարգած էր Պ. Բալիտիի կտակը 1,800,000 ֆր.ի կը հասնի։

ԺԱՆՏԱՄԲՈՅ.—Իզմիրի առողջապահական բժիշկ Տոքթ. Միցցի կը յայտարարէ թէ կասկածելի հիւանդութիւնէ վարակուած երկու Հրեաներու վիճակը հետզհետէ կը բարւոքի։ Ավանտամ որ առաջին անգամ բռնուած էր 36ուկէս ատիճան ջերմութիւն ունի։ Սակայն ուռեցքներու ալ ապէկնալու վրայ են և մէկ ամսուան դարմանի պէտք ունի։ Հիւանդը միայն որ կատարելապէս ապաքինի, հոգոյ-թեան տակ պիտի մնայ։ Երկրորդ հիւանդը տարբերվիճակ մը, հինգշաբթի օրը, 38ուկէս ատիճան էր։ Մարմնոյն ուռեցքներն ալ վատնգաւոր հանգամանք մը չունին։ Տոքթ. Միցցի այս երկրորդ Հրեային պաքինումը կը վերագրէ շնչադերի նեարդիմանը։ Թէեւ սուտ ու սխալ զրոյցներ կան, սակայն պաշտօնապէս հաստատուած է թէ այդ երկու Հրեաներուն հիւանդութիւնը ուրիշ մարդու վրայ տարուած չէ։

—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց անմիջապէս վճարել այն պարտատոմսի ծախքը որ Իզմիրի մէջ կասկածելի հիւանդութեան ծագումէն ի վեր կ'ելլայ՝ առողջապահական միջոցներու գործադրութեանը համար։

—Այսրնի կուսակալին նախագահութեամբ երկրորդ յանձնաժողով մը ալ կազմուած է՝ հինգ բժիշկներէ որոնց կարգը՝ զինուորական և երեք քաղաքացիներէ։ Ատոնք ամէն օր Իզմիրի բոլոր մասերը ու փողոցները պտտելով գան գան տեղեկագիրներ պիտի պատրաստեն։

—Հինգշաբթի օրուընէ ի վեր Իզմիրի թաղապետութեան պաշտօնեաները կ'պտտիսեն տուները, մանաւանդ դրսի բնակ թաղերուն մէջ։

—Առջի օրը առողջապահական վարչութիւնը Իզմիրէն հեռագիր մը ստացաւ ծանուցանող թէ քաղաքին մէջ հանդիպառողջութիւնը գոհացուցիչ վիճակի մէջ է և թէ տարափոխիկ հիւանդութիւնի մը երեւան ելլելու մասին մտահոգ ըլլալու պատճառ մը չկայ։

—Իզմիրի Քէչէճիլէր ու Լաղարիկ հրէական թաղերը մասամբ պիտի ապրանքի։

—Բռա-Սայիտի մէջ երկուշաբթի գիշերուան ժամանակ երկու դէպք պատահեցան։ Ճիստէի մէջ մէկ՝ Առէնի մէջ՝ շաբաթ, ժամանակ 19 դէպք մահ պատահեցան։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանը ու Լէյտի Ռոբերտսը երկուշաբթի օրը Թարապիոյ ամրոցները փոխադրուեցան։

ՄԱՀՍՈՒՈՅԱԿ.—Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ մայիս 6էն 22 պատահարներուն մէջ մահերու թիւն է 219 որոնց մէկը՝ կոլերայէ, 2ը՝ հարբուխէ, 6ը՝ թիֆոյէ, 14ը՝ չէչդակաւ գործարաններու հիւանդութիւններէ և միւսները զանազան պատճառներէ։

ՄԱՔՍԷ ՀԵՐԾ.— Մաքսային վերատեսչութիւնը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, ծանոյց Էրզրումի մաքսային տեսչութեան թէ Պարկատանէն՝ Օվանքի ու Մաքուի կողմերէն՝ Պայազիտ տարուելիք արմտիքները մաքսի վերծ պիտի ըլլան մինչեւ յուլիսի վերջը, վասն զի Պայազիտի մէջ ժողովուրդին պէտքերուն բաւելու չափ ցորեն չկայ։

ԱՔԻՐԷՅԻ ԻՍԼԱՄՆԵՐԸ.— Պէրլիներ Թակեպլաքի կ. Պոլսոյ Թղթակիցը, կ'ըսէ Իգտամ, գրած է իր լրագրին թէ ափրիկեան Տրիպոլսոյ Իսլամներուն հաղորդուած կայս. Իրատէները ամենայն հըպատակութեամբ ընդունուած են անոնց կողմէ և թէ հիւսիսային Ափրիկէի բոլոր Իսլամները կրօնասիրական ամենախորին զգացումներով կապուած են Վեհ. Սուլթանին։ Թղթակիցը կը խօսի նաեւ մինչեւ Հիմազ տիրուելիք երկաթուղիին ու հեռագրաթելին վրայ, զոր խսոտ կարեւոր կը համարի։

Բ. ԴՈՒՌԻ, կայս. Իրատէի մը համաձայն, դանոյց ձեռնհաս պաշտօնարանին թէ ոստիկաններու և ոստիկան-զինուորներու ամսաթոշակին համար այս տարի ալ, անցեալ տարուան քանակութեամբ, հինգ տարուի անտառներու և հանքերու նախաբարութեան։

ՆՈՐ ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹ.—Բ. Դու�ենն հրահանգ ուղղեցաւ թէ վարձակալութեան պայմանագրութիւնները եւ թակայ պիտի ըլլան գաղթականներու դրշմաթուղթին։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսչութիւնը հրահանգ ուղղելով ամէն կողմ ծանոյց թէ անցեալ օր հրատարակուած մաքսային սակացոյցին մէջ չնշանակուած ապրանքներէն հարիւրին ութ մաքս պիտի առնուի։ Այդ սակացոյցին մէջ նշանակուած ապրանքները, ներքին ապրանքներու նըմանը ըլլալով, թանսիթի պիտի չկրնան ըլլալ։ Ուրիշ երկիրներէ բերուելիք համանման ապրանքներու համար ալ պէտք է վաւերական վկայագիր ուղղել՝ զանոնք արտադրող տեղերէն տրուած։

ԻԶՄԻՏԻ Գանտրա գաւառակին մէջ կառավարական պաշտօնատուն մը պիտի կառուցուի։ Հին չէնքին մասերը գործածուելէ զատ 24,000 ղրուշի ծախք մըն ալ պիտի ըլլայ։

ԱՖՐԻԿԷի ԻՍԼԱՄՆԵՐԸ.— Պէրլիներ Թակեպլաքի կ. Պոլսոյ Թղթակիցը, կ'ըսէ Իգտամ, գրած է իր լրագրին թէ ափրիկեան Տրիպոլսոյ Իսլամներուն հաղորդուած կայս. Իրատէները ամենայն հըպատակութեամբ ընդունուած են անոնց կողմէ և թէ հիւսիսային Ափրիկէի բոլոր Իսլամները կրօնասիրական ամենախորին զգացումներով կապուած են Վեհ. Սուլթանին։ Թղթակիցը կը խօսի նաեւ մինչեւ Հիմազ տիրուելիք երկաթուղիին ու հեռագրաթելին վրայ, զոր խսոտ կարեւոր կը համարի։

Բ. ԴՈՒՌԻ, կայս. Իրատէի մը համաձայն, դանոյց ձեռնհաս պաշտօնարանին թէ ոստիկաններու և ոստիկան-զինուորներու ամսաթոշակին համար այս տարի ալ, անցեալ տարուան քանակութեամբ, հինգ տարուի անտառներու և հանքերու նախաբարութեան։

ՆՈՐ ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹ.—Բ. Դուռնէն հրահանգ ուղղեցաւ թէ վարձակալութեան պայմանագրութիւնները եւթակայ պիտի ըլլան գաղթականներու դրշմաթուղթին։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսչութիւնը հրահանգ ուղղելով ամէն կողմ ծանոյց թէ անցեալ օր հրատարակուած մաքսային սակացոյցին մէջ չնշանակուած ապրանքներէն հարիւրին ութ մաքս պիտի առնուի։ Այդ սակացոյցին մէջ նշանակուած ապրանքները, ներքին ապրանքներու նըմանը ըլլալով, թանսիթի պիտի չկրնան ըլլալ։ Ուրիշ երկիրներէ բերուելիք համանման ապրանքներու համար ալ պէտք է վաւերական վկայագիր ուղղել՝ զանոնք արտադրող տեղերէն տրուած։

ԻԶՄԻՏԻ Գանտրա գաւառակին մէջ կառավարական պաշտօնատուն մը պիտի կառուցուի։ Հին չէնքին մասերը գործածուելէ զատ 24,000 ղրուշի ծախք մըն ալ պիտի ըլլայ։

ՅԱՆՁԱՆԱԺՈՂՈՎ.—Բ. Դրան արտաքին թղթակցութեանց քարտուղար Նուրի պէյէ, իրաւագէտ խորհրդական Հ. Գալը պէյէ, առաջին թարգմանիչ Ցուվուտ էֆէնտի և ռուսական դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Մ. Քսիմովի ու Պ. Մաւրոկորդատոյի կազմուած յանձնաժողովը երէկ գումարուեցաւ Խարիճիի մէջ։

ՆԵՐԲԻՆ գործոց նախարարութիւնը նկատելով որ Իզմիրի քաղաքին թաղապետական հասոյթները աւելցնելու համար քաղաք մտնող և անկէ ելլող անասուններէն ու կառքերէն առնուած 10 ու 20 փարայի մուտքի տուրքերը անցեալ տարուէ ի վեր եռապատկուած են և վարձակալութեան կը տրուին, նկատելով որ անհրաժեշտ պէտքերու վերաբերեալ ապրանքներէ ալ տուրք կ'առնուի, և նկատելով որ թաղապետական տուրքերը օրէնքին մէջ նշանակուած են, ծանոյց Իզմիրի կառավարչին թէ առանց նախապէս արտօնութիւն ստանալու պէտք չէ նոր տուրքեր սահմանել։

ԴԱՒԻՆԻԿ էֆ. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ առաջուան պէս կը շարունակէ ապահովագրութեան առաջարկութիւններ ընդունիլ՝ Մ. Նահանգաց Էքիթապլ Ընկերութեան համար։ Դաւնիկ էֆ. Ատուածատուր այդ առաջարկութիւնները պիտի հաղորդէ Ընկերութեան կեդրոնական տեսչութեան Նիւ-Եորքի մէջ, առանց Բարիզի ճիւղին խողովակին անցընելու։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՐԱՆՍԱՅԻ միջեւ վերանորոգուելիք առեւտրական դաշնադրութեան յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուեցաւ։

ՄԻԼԻՒԻ վարժարանին ընդհանուր քննութիւնները մայիս 27ին պիտի սկսին։ Դասախօսութիւնները երէկ դադրեցան։

Կ. ՊՈԼԻՍ-ՍԷԼԻՒՐԻԻ երկաթուղիի միացման գիծին Ընկերութեան ընդհանուր ժողովը երէկ գումարուեցաւ։ Վարչական Խորհուրդին տեղեկագրին նայելով 1899ի հասոյթն է 1,567,708 ֆր. որով իւրաքանչիւր քիլոմէթրի 3071 ֆր. կ'իյնայ։ Նախորդ տարուան հետ բաղդատելով հասոյթը 435,587 ֆր. աւելի եղած է։ Մէկ տարուան մէջ նոյն գիծին վրայ փոխադրուած ուղեւորներու թիւն է՝ Ա. կարգ՝ 1461, Բ. կարգ՝ 15,171 և Գ. կարգ՝ 166,858, գումար՝ 183,490։ 1898ին փոխադրուած ուղեւորներուն թիւն էր 141,008։ Տեղեկագիրը շնորհակալութիւն կը յայտնէ կայս. կառավարութեան կողմէ ընծայուած դիւրութիւններուն համար և բարեմաղթութիւններ կ'ընէ Վեհ. Սուլթանին համար։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպանը երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՊՈՒԼԿԱՐ կառավարութեան համար կըսուի թէ դրամական դժուարութեանց հետեւանքով զինուորներուն թիւը պիտի պակսեցնէ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ Նովոյե Վրեմիա լրագրին թղթակիցներէն Պ. Սէմէքա Անատոլուի կողմը կատարած ուղեւորութենէն առաջի մը լրագրաղբը դարձաւ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ զինուորներուն թիւը հետզհետէ պիտի զօրացուի։ հիմա զինուորական ծառայութեան մէջ գտնուողները իրենց պայմանաժամը աւարտելէ ետքը պիտի արձակուին և անոնց տեղ նորեր պիտի չառնուին։ Սպաներուն մէկ մասը Սուտանի մէջ քաղաքային պաշտօններու պիտի կոչուի։ իսկ միւսներն ալ մինչեւ որ հանգստեան կոչուելու իրաւունքը վայելեն, պաշտօնի մէջ պիտի գտնուին։

—Սուտանի ելմտագոյցին բացը 22,000 ոսկի է, սակայն այդ մասին դեռ որոշում մը չէ տուած։

ՍՈՒՐԻԷ ԷՄԻՆԻ Հահի Հասպի պէյ երէկ մայրաքաղաք դարձաւ։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ.—Այս տարի Հիճազ գացող ուխտաւորներու ամբողջ թիւը 222,000 է։

ԱՖԻՈՆ ԳԱՐԱՀԻՍԱՐի Նախ և Նախնական դատարանին նախագահ Մէհմէտ Թէվֆիգ էֆ. որուն դէմ, պահանջքի խնդրի մը մասին տրուած վճռին համար, Իզզէթ էֆ. անուն մարդու մը կողմէ դատ բացուած էր, Պրուսայի վերաքննիչ ատեանին կողմէ դատուելով, պատասխանատու նկատուեցաւ և միանգամայն դատապարտուեցաւ դրամական հատուցման։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը երէկ կրկին անգամ դատեց Պրուսայի էօմէր անուն մարդ մը որ Ափէշ անուն կինը սպաննած ըլլալուն համար տասնվեհինգ տարուան բանտարկութեան դատապարտուած, սակայն վճռաբեկ ատենը քննած էր վճիռը։ Եղեռնադատ ատենը նորէն նոյն պատժին դատապարտեց էօմէրը։

ԿԵՂԾ ԴՐԱՄ.—Գատարգիւղցի հեղինական հպատակ քարկոփ Նորկի, երէկ, Գարագէօյի կամուրջին վրայ կեղծ երկուքնոց մը սուած ատեն ձերբակալուեցաւ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Հինգշաբթի գիշեր Բանկալթիի կողմը, Սէրթ-Լսքրեի մօտ, քանի մը գողեր Պ. Ռուէի տունը մտան պարտէզի կողմէն։ Սանդուղով մը ճարարահին պատուհանէն ներս մտան, ապակին կոթելով։ Գողերը սկսան տունը խուզարկել, բայց տիկին Ռուէ խմացաւ և ելեկտրական զանգակը անվերջանալի կերպով հնչեցուց։ Գողերը փախան՝ իրենց հետ տանելով 5-6 ոսկի արժողութեամբ արծաթեղէններ։ Ուրիշ բաներ ալ հաւաքած էին, բայց ժամանակ չունեցան տանելու։

ՈՃԻՐՆԵՐ.—Առջի գիշերը, ժամ 3ուկէսին, ոճիր մը գործուեցաւ Գալեոնը Գուլլուքի կողմը։ Լոթարեանը Ալէքս որ կ'ապրեցնար Նիքօլիի գիւղատան մէջ, անծանօթ քանի մը անձերու կողմէ դաշոյնով զարուեցաւ կուրծքէն ու պորտէն։ Ոճրագործները փախան։ Վիրաւոր Ալէքս դժուարաւ փողոց ելաւ և «ղիս զարկին» ըսելով գետինը իկաւ։ Ոստիկանութիւնը խմանալով քնոր թեան ձեռնարկեց և վերջապէս հաստատուեցաւ թէ ոճրագործներն են դերձակ Բսէնոֆիան և ընկերը Նիքոլորուլ։ Ասոնք իրենց տուներէն ձերբակալուելով ցոյց տրուեցան վիրաւորին որ ըսաւ թէ Բսէնոֆիանն է գինեալ զարնողը։ Ոճրին շարժառիթն է գինեան կռիւ մը։ Ալէքս ատոնցմէ գաւազան մը օգի ուզեր է, բայց մերժեր են. ասկէ առաջ եկեր է կռիւ մը։ Ալէքսի վիճակը ծանր է։

—Պալաթի գիւղատուններէն մէկին մէջ առջի իրիկուն, նիսիմաշի ու Սալոմոն անուն երկու Հրեաներ և Նաւաբար Գասրի ու Բէյօր Ալի կռիւ մը ունեցան։ Գասրի դաշոյնով ծանրապէս վիրաւորեց Նիսիմաշին։ Սալոմոն ալ Բէյօր Ալին վիրաւորեց դաշոյնով։ Ոստիկանութիւնը հասնելով ոճրագործները ձերբակալեց։

ԽՈՒԼԵՐՈՒՆ։—Հարուստ կին մը որոնց խլութիւնը և ականջներուն բզկտիլը բրժկուած էր Նիքօլսրն հաստատութեան արհեստական թէմբանեներովը, այդ հաստատութեան նուիրած է 25,000 ֆր. որպէս զի այն բոլոր խուլերը որոնք միջոց չունին յիշեալ թէմբանեներէն գնելու, կարենան ձրիաբար ստանալ։ Դիմել այդ հաստատութեան (Institut) հասցէին Congcott, Gunessbry, London W.

ԴԻՄԱՑԿՈՒՆ ԵՒ ՀԱՇԵԱԿԱՒՈՐ հովանոցներ ու գաւազաններ և հովանոցներու հինցած կերպասները փոխելու համար թէ՛ սեւ և թէ գունաւոր կերպասներ։

Պէտք ունեցողներէն կը խնդրէ մէյ մը իրեն դիմել, հանրածանօթ հովանոցավաճառ Ղալաթիա Կամուրջին դէմ թիւ 9 ՄԻՀՐԴԱՏ Վ. ՀԱՅԿԱԶԵՆ։

Ա. Զ. Դ.

Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ 4% Բրիօրիդէի պարտաթուղթերը ունեցողներուն թէ 1890 պարտ. 15/27ի կայս. հրովարտակին ծ. յօդուածին համաձայն, այն կտրոնները, որոնք իրենց պայմանաժամը լրանալէն մինչեւ 6 տարի չեն գանձուիր, պիտի չնչուին։ Հետեւաբար նոյն պարտաթուղթերուն թիւ 8 կտրոնները, որոնց պայմանաժամը 1894 Սեպտ. 1/13ին լրացած է, եթէ մինչեւ 1900 օգոստոս 31/13 սեպտ. չգանձուին, Օսմ. Հանրային Պարտուց պիտի մնան։

* * *

Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ Օսմ. Հանրային Պարտուց թուղթերէն ունեցողներուն թէ՝ 1880 դեկտ. 8/20ի կայս. հրովարտակին ե. յօդուածին ե. հատուածին համաձայն, այն կտրոնները, որոնք իրենց պայմանաժամը լրանալէն մինչեւ 6 տարի չեն գանձուիր, պիտի չնչուին։ Հետեւաբար թիւ 22 կտրոնները, որոնց պայմանաժամը 1894 սեպտ. 1)13ին լրացած է, եթէ մինչեւ 1900 օգոստոս 31)13 սեպտեմբեր չգանձուին, Օսմ. Հանրային Պարտուց պիտի մնան, Ընդհ. Տնօրենութիւն

19)1 Յունիս 1900
Կ. Պոլիս 2—13

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կրօնական ժողովը գումարուեցաւ երէկ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին, եւ ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս Արքեպիսկոպոս Յովհաննէսեանի։ Ներկայ էին նաև Տ. Վահրամ Եպիսկոպոս Մանկունի և երկու քահանաներ։

1.—Քղիի Առաջն. տեղապահին աշխարհականներու քահանայագործութեան մասին գրած գիրը նկատողութեան առնելով, որոշեց հաղորդել Առաջն. տեղապահին, փութով ձեռնարկել քահանայացուներ ընտրելու, և անոնց ցանկը պատրաստելով Պատրիարքարան ղրկելու, ի պարտ ու պատշաճ տնօրինութիւն։

2.—Կիւրինի Եպսու քահանային մէկ նամակը ուշադրութեան առնելով, Բողոքականաց կողմէ Հայ. Եկեղեցւոյ ծէսերուն և աւարտութեանց դէմ գրուած մէկ տետրակը յանձնեց ատենապետ Սրբազանին քննութեան։

3.—Կէսարիոյ առաջնորդ Տ. Տրդատ եպիսկոպոս Պալեանի քահանայացուի մը մասին ղրկած տեղեկագիրը նկատողութեան առնելով, որոշեց հաղորդել առաջնորդին թէ այրիացեալ կնոջ մը հետ ամուսնացող անձի մը քահանայ ձեռնադրուիլը կանոնապէս արգիլուած է։

4.—Թոքատի նորակազմ Դպրոց դասը իր վաւերացումը խնդրած ըլլալով, ժողովը Ս. Պատրիարքին յանձնեց հարկ եղածը տնօրինել։

5.—Պիթլիսի առաջն. տեղապահին ոչնրկալութեան գիր մը գրել որոշեց իր բարւոք պաշտօնավարութիւնը համար։

6.—Խոտամեան Պողոս վարդապետի խնդիրը որոշեց յանձնել Խառն ժողովոյ նկատառութեան։

7.—Մայր Եկեղեցւոյ Պողոս, Գէորգ, Խաչատուր և Ոսկի քահանաները՝ ծաղօթ գանկոնութեան խնդրին առթիւ իր ներկայութեան կանչեց, և նախնական քննութիւն մը եւթ, յանձնելով նիստին թողուց աշխարհական ականատեսներ լսելու գործը։

Զբաղեցաւ նաև զանազան խնդիրներով։

—Նպաստից յանձնաժողովը, որ երէկ գումարուեցաւ Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր, նաև գաւառներէ հասած կարօտեալ ազգայնոց և որբանոցներու խնդրանքները նկատողութեան առնելով, յարմար դատեց անոնց մէկ քանիին հարկ եղած նպաստները փութացնել, և որբերու վիճակին ու անուսում մնացած տղոց պէտք եղած հոգածութիւնը նուիրելու մասին խորհրդակցութիւններ կատարելով, մէկ քանի գիւղական դպրոցներու նպաստներ յատկացուց։ Յանձնաժողովը տեղեկանալով Գրիգոր Զանեանցի մէկ մանաւուր, նամակէն թէ բարեպաշտուհի Տիկին Նարիրեան ինքնաբոյրդոր Ն. Ս. Օնութեան 80ամեակին առթիւ որոշած է աղջկանց որբանոց մը բանալ Մայնապատի Ս. Լուսաւորիչ Վանուց մէջ՝ Ս. Հայրապետին անուան ձօնուած, մեծապէս ուրախացած անմիջապէս կազմակերպեց անոր գործադրութեան գործը, որուն համար Ս. Պատրիարք Հայրը ի դիմաց Յանձնաժողովին չնորհակալութեան գիր մը գրել խոստացաւ։ Դասաւորիչ ուսուցիչներէ ոմանք Միսկեալ Ընկերութենէն իրենց ունեցածպահանջներուն համար չարունակ դիմումներ ըրած ըլլալով Պատրիարքարան, ասոնց մէկ մասին ասկէ առաջ գոհացում տուած էր Յանձնաժողովը։ Այս անգամ եւս նմանօրինակ խնդրանքներ չառցած ըլլալուն, զանոնք եւս գոհացնելու համար միջոցներ ձեռք առաւ և որոշումը յառաջիկայ նստին թողուց։

—Նիկոմիդիոյ հին գերեզմանատան մասին՝ տեղւոյն Հայոց և Յունաց առաջնորդարաններուն միջեւ խնդիր մը ծագած էր։ Այս խնդիրը դատարանի առջեւ հանուած ըլլալով, առաջին դատավարութիւնը տեղի պիտի ունենար երէկ։ Առաջնորդարանի կողմէ փոխանորդ կարգուած է Պոլսոյ ծաղօթ փաստաբաններէն Մանեսիրատ Ըֆֆիդ պէյ։

—Տնտեսական Խորհուրդը իր վերջին նիստին մէջ զբաղեր է Պատրիարքարանի մէջ գրի թուղթին սպառման խնդրով։ զոր չափազանց գտնելով, այդ մասին խորհրդակցութիւններ կատարեր է նաեւ դիւաններու պաշտօնեաներուն հետ։

—Տոքթ. Սիմօնօֆ էֆէնտի Բարիզի յուցահանդէսը այցելելու համար երէկ Վիէննա գնաց, ուր երկու շաբաթ մնալէ ետքը Բարիզ պիտի մեկնի և մէկ ու կէս ամիս յետոյ Պոլիս պիտի վերադառնայ։

—Մանկավարժական կիրանօրեայ դասախօսութիւնները Բերայի Արհեստանոցի սրահին մէջ տեղի պիտի ունենան առաջիկայ կիրակի։ Յովսէփ էֆ. Նուսուփեան պիտի խօսի բնական գիտութեանց ուսուցման եղանակին վրայ։ Իսկ Յովհաննէս էֆ. Հինդլեան Մանկավարժութեան պատմութիւնը պիտի ընէ։ Այս առթիւ Ուսումնական Խորհուրդը կը ծանուցանէ թէ ժամը 2ին ետքը եկողները չպիտի ընդունուին ունկնդրութեան սրահին մէջ։

—Հետեւեալը կը հրատարակենք անկողմնակալութեամբ.—Սուրհանդակ 360դ թիւին մէջ Ազգային Բրոնիկներու կարգը տեսայ Վառնայէն ստացուած թղթակցութեան մը պարունակութեան ամփոփումը, որուն մէջ ուղղակի ինձ նկատմամբ ակնարկուած էր թէ անցեալները առարկութեամբ մը, կին մը հաղորդութենէ զրկած եմ, և թէ չաբաթը անգամ մը նոյն կնոջ տունը կ'այցելեմ, և Զատկի ու Ծնունդի առթիւ ալ այդպիսիներու տունը կ'այցելեմ։

Ցաւալի է տեսնել որ լուրջ թերթի մը մէջ հիւրընկալուած կերեւայ անցուդարձի մը պատմութիւնը իրականէն բոլորովին տարբեր գոյնով։

Ստոյգ է թէ կնոջ մը Ս. Հաղորդութիւն չեմ տուած հակառակ այդ կնոջ վարվաքին, յենլով եկեղեցական անբռնաբարելի և անվիճելի օրէնքի մը տրամադրութեանը։

Իմ կողմէ այդ կնոջ եղած ժամանակաւոր զրկման դէմ, նոյն ինքն այդ կինը դիմեց այն ատեն քաղաքս գտնուող Գեր. Բարթուղիմէոս Ծ. վ. Պաղճեան ոյցելու հովիւին, որ ինքն ալ արդիւնաւոր Ս. Հաղորդութիւն տուաւ, հաստատեց արաքիս օրինաւորութիւնը։ կատարեալ իրողութիւն է որ մէջ կը բերեմ, ինչ որ Գեր. Հայրն ալ ի հարկին կը վկայէ։

Արդ, յայտնապէս ցոյց կու տայ Սուրհանդակի Թղթակիցը թէ ինկած է անպայման կերպով երկու խիստ ձախող դիրքերու մէջ. նախ կամ անգիտակցօրէն գրած է այդ գիրը, բան մը որ երբեք ներելի չէ Թղթակցի մը ձեռքը գրիչ առնել և լուրջ թերթի մը սիւնակները լեցնել այ՝պիսի հարցերու մասնամասնութեամբ ոչնց մասին շատ տգէտ է։

Երկրորդ, չիտակը գիտնալով խեղդիլել և ծուռ մեկնելու ջանալ։ Այս երկրորդը բացարձակապէս աններելի եւ բարոյականի դէմ արարք մըն է որուն համար վստահ եմ թէ առաջին բողոքողը ոչն իսկ Սուրհանդակի խմբագրութիւնը կ'ելլայ։

Գալով երկրորդ մասին, կ'ըսուի թէ շաբաթը մէկ անգամ այդ կնոջ տունը կ'այցելեմ, և Զատկի ու Ծնունդի առթիւ ալ այդպիսիներու տունը կ'այցելեմ, կարգ մը այցելութիւններ կը վերագրուին ինձ, որոնց ներելի բնոյթ մը չունենալին կը հակադրուի։

Այս մասին համար ալ պատասխանս շատ պարզ և որոշ է. չունիմ և չեմ ալ ունեցած այնպիսի այցելութիւններ որոնք եկեղեցւոյ պաշտաձոյց օրէնքին դէմ ըլլան։ եթէ Սուրհանդակի Թղթակիցն ըսածը ուղիղ ըլլար, Վառնայի նման փոքր քաղաքի մը մէջ, ուր ամէն ատեն անձն և տարիքէ բազմաթիւ Հայեր կան, և ուշիմ պաշտօնակից Տէր Մարտիրոս քահանան ու միանգամայն համակիրներ ու հակակիրներ ընականօրէնմինչեւ ցարդ այդ ակնարկուած այցելութիւնները եթէ գոյութիւն ունենային իրենց արձագանգը պիտի գտնէին հանրային խաւերու և եկեղեցական շրջանակի մէջ, որ չատ խիստ է իր օրէնքին ու կարգապահութեանը համար։

Արդ, խմբագիր տէր, վստահ եմ թէ այս գրուածները պիտի բաւեն լրջամիտ և ուղղադատ հասարակութիւնը գոհացնելու։

21 մայիս 1900 ողջունիւ և օրհնութեամբ

Վառնա Մնամք աղօթարար
ՍԱՐԳԻՍ ԲՂՆԵ. ՂԱՐԻՒԵԱՆ

Ց. Գ. Հերքմնագրիս քիչ մը ուշանալուն պատճառը պաշտօնի բերմամբ քաղաքէս բաւական օրեր բացակայ մնալս էր։

Հեռագիր

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԲՐԷԹՈՐԻԱ ԳՐԱՒՈՒԱԾ

ԼՈՒՍԱՀԱՅՈՒ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԱՊԱԳԱՆ

ԼՈՐԴ ԳԻՈՄԸՐ

ՀԱՆՐԱՒԱՔՔԻՆ ԱՓԻՐԵԼԷ ԿԸ ԴՐԵՆՈՒԻ

ԼՈՆՏՈՆ, 5 յունիս.— Պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ թէ Լորտ Ռոպէրթս այս առտու գրաւեր է Բրէթորիան։

—Սբը Ա. Միլէրի Բրէթորիայի բարձր գոմիսէր անուանուելուն խնդիրը բուռն կերպով վիճաբանեան պիտի եղեր արտաքին գաղիճին մէջ։ կը կարծուի թէ կառավարութիւնը Լորտ Քրոմբրի պիտի յանձնէ՝ Հարաւային Ափրիկէի երկու հանրապետութիւնները վարչական տեսակէտով կազմակերպելու գործը։

ՋԻՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պոքսրները յաղթեր են չինական զինուորներուն։ Ապստամբները Բէքինի կը մօտենան։ Զէլ փոխարքան հրամայեց ընդդիմանալ օտար պետութեանց նաւազներուն ցամաք ելլելուն։

—Բէքինէն հեռագիր մը՝ տարածուած զրոյցի մը յենլով կ'ըսէ թէ միջազգային նաւարաժինը որոշած է պաշարել Բէյ Հօ գետը և Թիէն-Ձինի նաւահանգիստը։

ՏՈՔԹ. ՆԻԿՎԼԱՊ ԱԼԻ

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆՅԻ ԱԿՆԱԲՈՅԹ

Հնդկաստանցի նշանաւոր ակնաբոյժ Նիվվապ Ալի էսան, որ երկար ատենէ ի վեր ակնարուժութեան արհեստը կատարեալ ճարտարութեամբ ի գործ դրած է օտար երկիրներու և մանաւանդ կայսերական նահանգներու մէջ, և ամէն տեսակ հինցած և նոր աչքի հիւանդութիւնները դարմանած է կատարեալ յաջողութեամբ, այս անգամ Հնդկաստանէն վերադարձած ըլլալով Բերա, Թէքէք Ճատտէսի 63ի թիւ տանը մէջ հաստատուած է։ Ամէն առտու ժամը երկուքէն մինչեւ ինը հիւանդներ կ'ընդունի, նամանաւանդ Զորեքշաբթի և Շաբաթ օրերը երկուքէն մինչեւ ինը ձրիաբար կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները։ 580 25—30

ՏՈՔԹՈՐ Կ. ԱԹԱՆԱՍԵԱՆ որ տաս, նշդինգ տարիէ ի վեր իբր Բժիշկ, Վիրաբոյժ և Մանկաբարձ իր յաջողակութեամբ գոհ ըրած էր հասարակութիւնը, վերջերս ուղեւորութիւն մը ըրած է Եւրոպան յատկապէս ժամէն ուսումնասիրելու համար արդի վիրաբուժական գործողութեանց վերջին կատարելագործեալ դրութեանց ամէն մանրամասնութիւնները (techniques), և յաջորդաբար Եւրոպայի գլխաւոր բժշկական կեդրոններուն՝ Էնտինպուրկի, Լոնտոնի, Բարիզի եւ Վիէննայի հիւանդանոցներուն մէջ ժամանակիս էն նշանաւոր վիրաբոյժներուն կատարած գործողութիւններուն որուն հետեւելով՝ ուսումնասիրած է, մանաւանդ կանանց ներքին գործարաններու, և որովայնի վրայ կատարուած ամէն գործողութիւնները (Laparotomie), և ասոնց համար պէտք եղած գործիքներն ալ հոգալով վերադարձած է այժմ իր բնակավայրը՝ ԻԶՄԻՏ։ Ուստի պատիւ ունիցանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ պատրաստ է դարմանելու իրեն դիմող ամէն հիւանդները։ կատարել ամէն տեսակ վիրաբուժական գործողութիւններ մարմնոյ որ և է մասին վրայ։ կը տեղաւորէ կոտրած և խախտած (բրբք, չրբք) ոսկորները նորագոյն մեթոտներով։ Մասնաւորապես յանձն կ'առնէ դարմանել կանանց ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնները՝ ժամանակիս էն կատարելագործեալ կերպերով։

Ամէն Ուրբաթ օր ձրի կը դարմանէ արքայական Ականջի բթի և կոկորդի հիւանդութիւնները և վիրաբուժական գործողութիւններ կը կատարէ։

486 38—100

Մի՛ ԿԱՐԴԱՌ!!!

Զմեռուան յատուկ բանջարեղինաց տեսակներուն հունտերը ցանելու ժամանակը հասած ըլլալով՝ սոյն բանջարեղինաց տեսակներէն հարուստ հաւաքածոյի մը հունտերը Եւրոպայէն բերել տալով խիստ դիւրամատչելի գիներով կը ծախուին Կ. Պոլիս, Պահչէ Քաբու, Պէնկիր Զէչիրի վաճառատունը։

Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին նաեւ ամէն տեսակ մշակութեանց համար արհեստական աղբ և վարդատունկերու և մեխակներուն համար մասնաւոր արհեստական աղբեր, քիլօն չորս ղրուշի։ 603

ԶԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	15
Ամէնէն բարձր գին	»	25	16
Ամէնէն վար գին	»	25	14
Ռումէլի երկաթ. զոց.	Ֆր.	118	37
Ամէնէն բարձր գին	»	118	50
Ամէնէն վար գին	»	117	75

ԲԱՑՈՒՄ 24 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Կ.	25	14 1/2
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	118	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քէսէտի ժէնէրալ 0000մ.		2	35
Մօս. Օթ. Շանժ է Վալէօր		0	15
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	45
Թրամուէյ բաժնեթ.		665	—
» ժուխանս		210	—
» պարտատ.		479	—
Քարաի Կ. Պոլսոյ		470	—
Թրանսվալ		90	25

ՓՈՒԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	—
» » » չէք	»	109	25
Բարիզ » »	Ֆր.	23	08 3/4
» » » չէք	»	23	98 3/4
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	1[illegible]	66
ի Կիրնա չէք	Ֆիորր.	22	10

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	03	12
Անգլիական ոսկի	»	110	01
Թալ էմբրիա	»	90	20
Քրվսից	»	51	08
Մէճիտիէ արծան	»	108	03
Մէճիտիէ	»	07	—
Ռուպլի Ղազանդրամ	Օ. Ո.	[illegible]	61

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 5 Յունիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ	102	16
Օսմանեան Ռանթ սեռի Բ.	—	—
Օսմանեան Ռանթ սեռի Դ. բաց.	23	—
Օսմանեան Ռանթ սեռի Դ. զոց.	23	—
Օսմանեան Պանքա	12	37
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	49	50
» Մ օ օրոլ	45	50
Գուլկարական 1888	83	—
Էժիպսիէն իւնիֆիէ	—	—
Տօմինկալ	101	50
Թրանսվալ	3	56
Ազգոն երկաթուղի	49	50
Փսխառու

ՎԷՆՍԱՆ ՖՕՅԱՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲԺԿՆ. ԵՒ ԱԿՆԱԲԺԿՆ. ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Կ. Պոլիս, Պանկե Գալաթա, ձեղալ Պէյ խանի կից, թիւ 1.

Զիմեսէ Սէրէք մաղազասը

Ցերոյչեան վաճառատան մէջ ակնաբուժական և վիրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄԵԾԱՊԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՊԱՆԱԿ կը վաճառուին։ Ամէն տեսակ կակուղ և կարծր լասթիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, ականջի կապիչներ (գասրգ պաղը), տեսակ տեսակ գրեխներ (շիրինկա), էլեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադէտներ (միքրոզգօք) փոքր և մեծ մանրադէտի ապակիներ, նոր տեսակ ոսկի և այլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները խիստ ժամանակ։

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խամ ձկան իւղն և իրոֆոսֆիթը։ Խիստ հաճելի է հաղորդելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սրբաձա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱՓԵՏՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՒԹԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱՍԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՑ ՅԱՐԶԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղադրներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գլխաւոր գործակալ՝ Ֆ. Գոլի... ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒԻԼ 581

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ

ՄԻԱՅ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՕՐԻ ՀՐԱՇԱԿԱՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ

SANTAL MIDY

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ

Անվնաս. կը բնէ սրտին, փոքրիկ, Դեղերանոցը, 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսուածները. յոյժ արդիւնաւէտ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանց քարերոյթան, արիւնամիզութեան, սուտց միզապատուհանելու զոր առաջ կը բերեն տեղատու և սարիչ դեղերու հետևանք սանդալները։

Ամէն դարձիւ ՄԻՏԻ անունը կը կրէ։

Ամէն դեղատներ

Լ'ԱՆԳՈՒԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Նրաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն. | 1897էն մինչեւ 1897 վերջաւոր գումար 239 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գ. Գ. Կոմս Էմմանուէլ Զիչի, կոյս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Թեոդոսի Հաեոս, Դեր-Նախագահ.
» Ժոզէֆ Հաեոս, կոյս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գիորգոն Նաքաշ, » » » » »
» Անթուան Բրոքէն մ'Օսթէն.
Թէոտոր Բանձէն
Ֆան տը Վէնինկ-Ինկէնհայն
Կառավարութեան Քարտէր
Գ. Ժան Միրէ, կոյս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. Լիոնել Զոնցի
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բէրա, Թիւնէլի հրապարակը, Մարգիզուլի առաջ։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 202

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԷ 396

(Ֆանալ գրիչլարան վասի յոլու, Գնդ Զարգարեանց դիմաց)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատարբեր ցաւած տիւաններն ի մէջ անգամի կը լեցնեն. յատուկ գիտակ և բարեսիրտ պրոֆեսոր մը ներկայ է։

Նարկենար նշանակաւ, Նուրբ, Ճոյակաւոր, և գիմացկուն արհեստական ատամներ կը պատրաստեն, յոր և նեղն բնակութիւն, ցանկ ինքատրութիւն ըստ ապրելի, Ամերիկեան, և ապա ստանալիքին երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելագոյն կը բուժուին ինչպես նաեւ թարմ բերանցիկ գինովցու և ամենակատարելագործեալ աղքատներու միջոցաւ, առանց յոյժ ատամնաքաշութիւն.

Ց. Դ. Զեռնարդը կիրակի օրերն ալ, (Փետ- կա- ի) ինչպես նաեւ ամեն օր, (Փետ կա ի) հիւանդ կընդունին։

Տանուր.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆԻՔ 11 197

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՐՔԱՅԻ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՇԵՆԻՔ

(Գրասենեակ Հալի. Գ. Գալաթա և Սարայ)

Անուանք	Թիւ	Անուանք	Թիւ	Անուանք	Թիւ	Անուանք	Թիւ	Անուանք	Թիւ
Գլիսանս	1069	Գոմշ	1497	Ջոզ	1011	Մարմ	724	Բոզարբ	186
Գէրքիս	8807	Գոնկ	2906	Կոսանս	1695	Մարդնկս	2273	Ֆարքիս	1111
Ինձէլս	1541	Գորշս	395	Հարս	775	Մարգէլիս	3709	Ֆիրքիս	1735
Ադիսարգ	1277	Ֆեսս	4817	Վուսալիս	1681	Մեքանս	2357	Սիրիս	139
Գասանս	1829	Բանիս	957	Ֆինսալ	3730	Միս	1057	Ֆէրս	1296
Գորարքիս	1284	Ֆերս	2284	Հորգանկ	1200	Մանդէպէլիս	1735	Քանս	1294
Գրամս	1374	Ֆրարս	1713	Հելմէրէր	558	Բարարս	2412	Ռ...	1546
Գրանս	841	Ֆինանս	504	Բարկ	1356	Նէնս	1083	Տարքիս	1357
Գրէֆիս	1451	Խարս	2424	Նանանս	5537	Սէնիս	1400	Քանս	1377
Դէլոս	1671	Իսարարս	1520	Հէնս	108	Սանարս	4035	Քարքիս	481
Դարքիս	1287	Իրանս	1481	Բէրս	[illegible]	Պարանս	1545	Բարքիս	1528
Գամէս	1344	Քանս	954	Ջորքիս	[illegible]	Սանանս	1697	Կարս	1844
Գազ	1094	Տիրանանս	1829	Գարէս	173	Գոլ	341	Գոլ	1239
Գեղարկ	2729	Գիրանկիս	544	[illegible]	1 [illegible]	[illegible]	2239	Գորքարս	2296
Մեսէրս	1324	Ջրանսէրարս	4583	Լարանս	[illegible]	[illegible]	1865	Ելս	1836
Գիս	2697	Գարիսէս	2067	Լարանս	1845	Բարս	1313	Զէրս	1237
Գորարանս	4235	Նիրանս	1949	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1739		

Հարաւոյ չոգեկառք, նաւապետ Քրոֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած է։

Քիլո չոգեկառք, նաւապետ Ճոնսըն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հալ և յունիս 4ին պիտի մեկնի ի ղղակի Գորիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴ ԲԻՋՕ

Թիւ. 23—24. Քիւչիւք Միւլէթ խան. Գալաթիա 377

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DU COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒԹԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հաբթուան երթեւեկութիւնք

Գ, 23 5 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դ. 24 6 Իզմիր, Բիրէ, Ալեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէին առաջ (հնգարդակցելով Ալեքսանդրիա՝ Բորս-Սաիտ, Սուֆա, Գէրուզ եւ Գիրս)։
Ե. 25 7 Օտէսա ժամը Օրն միջօրէին առաջ.
Ծ, 25 7 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օռնու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Գ. Քում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Օր. 26/8 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։ 523

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՖԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԻՐ

Ցունիս 11ին Սիրիասի, Անատոլուի եզեր.

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Ցունիս 6ին Մինկրելի, Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում։
» 12ին Սիրիասի, Մարսիլիա։

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար.

Առաջին կարգի 245 ֆրանք. 2.կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեաց համար դիմել Գործակալին Թոփ Հանէ Քարափի փող։ 516 Թ. ԲՐՈՊՆ

ԳԻՆԱՐՑ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Բոլոր ուղիղ նաւերն ամերիկեան և Գլասգոյի գծի

Անուանք	Թիւ	Անուանք	Թիւ
Ջամպրիա	7718	Գասնիա	4548
Բրիտանիա	7718	Սամարիա	3675
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	3401
Ալասկա	7363	Ումբրիա	2330
Բաւարիա	5587	Սարգինիա	2100
Մէնհաթան	5547	Թարգիա	2340
Հունիա	4209	Բալթիրա	3140
Ֆրանկոնիա	4557	Թրանսիլվանիա	1950
Ֆլորիդա	3443	Մորավիա	1950
Գերմանիա	1876	Գասքոնիա	1320
Ֆերդինանդ	1616	Լուսիտանիա	1200
Նորվեգիա	4845		

Շերպուրը չոգենաւը, նաւապետ Գարպիսս, ընդհանուր վաճառքով Լիվերպուլէն հոս պիտի հասնի, յունիս 12ին (Ն. Տ.)։

Դիմել առ Ջոլի և Սիկեր

Joly et Seager

Մէյմանէրիի խան, Թիւ 6, 7, 8, Գալաթա. Բարտ Մաւանիա փողոց։ 23

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսուցերորդ տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարատ նութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ, Հանգուցեալ մուխթար Ծարի ագայի տունը։

Գլխաւոր գործակալ ԻՍՐԱԷԼ ԳԱՐԱՍԻՆ

ՈՒՄՈՒՐՃԱՅԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ

Ումուրճայի Գործարանը որ Պրուսէլի Արուեստահանդէսին չգործադրեցաւ, չուզեր իր անարատ ու լաւ արտադրութեանց համար քիչ ատենուան մէջ ստացած վարկը ուրիշ գործարաններու պէս ճշմարտութեան հակառակ յայտարարութիւններով հոչակել. միայն սա լուրջ ճշմարտութիւնը կը ներկայացնէ անոնց որ հոգածու իրենց առողջութեանը։

«Ստորագրեալներս կը յայտարարենք թէ ուշադրութեամբ քննած ենք Ումուրճայի ագարակին գործարանին արտադրութիւնները որոնք 1897ին Պրուսէլի Արուեստահանդէսին չգործադրին արժանացած են։ Արդարեւ գործարաններու մէկ քանի արտադրութիւնները միայն եթէ քննուին, արդիւնքը շատ սահմանափակ կ'ըլլայ. բայց նկատողութեան առնելով Հանրային Պարտքի վարչութեան ծանուցագիրները թէ Ումուրճայի Գործարանին արտադրութիւնները անարատ գիներէ չինուած են, նաև նկատողութեան առնելով այն պարագան թէ նոյն վարչութիւնը լուրջ ձեռնարկներ կ'ընէ իր հաստատները ապահովցնելու համար, կը հաստատենք թէ նոյն Գործարանին բոլոր արտադրութիւնները անարատ գիներէ չինուած են. հեւանքար տուիչք ներկայ վկայականը։»

Վեհ. Սուլթանին քիմիագէտներէն Պոնկոյմսի, Սինկրոս ու Տոքթ. Մանճի

Այդ արտադրութիւնները անարատ ըլլալնուն համար զինուորական հիւանդանոցներու մէջ կը գործածուին։

Վաճառուած տեղերը.— Ընդհանուր կեդրոնատեղի Ղալաթիա Քարաթիւա փողոց թիւ 4, Էվնաքրոս էֆ. Թարգաճոլու և Պոլիս Հաւբը Իսկէլէսի Նիքոլաքի էֆ. Կէվէնճիոլու։ Դիւրութեան համար մեծ ու փոքր սանդներու մէջ ալ կրնան գտնուին։ Օրներուն գինն է օրան 10 ղրշ. 4 ու 7 տարուան գոնեաքներուն՝ 13. 6 ու 9 տարուան գինիներուն՝ 3։ կը ծախուին նաև Պոլիս կամուրջին գլուխը Սուրբ Ենեան վաճառատունը, Լանկա, Թուլումպա մէջ մէյտան ձեթավաճառ Քիրեքոյի վաճառատունը գին 4 ղրուշ։ Սիրքէճի Հանրային Պարտքի վարչութեան նախկին չենքին մօտ՝ Մելաս։ Հասբը Իսկէլէսի ծխախոտի մաքսատան մօտ՝ Զիրոյկէլոս։ Պոլիս Պալլք Բազար Բէնիրճի փողոց՝ Սորկի Բասքալիտիս։ Ղալաթիա՝ Քօրէքրաթիվ Ընկերութեան վաճառատունը։ Ղալաթիա Սանտրգճիլար՝ Քուսթի Միքա, Խարաճճի փողոց՝ Միխայէլի Թիէրիտի ու Քիւրէքճիլէր՝ Նանի Յոհաննէս։ Բերա Մեծ Փողոց Անատոլու խան Գառնիկ Սիմոնեան և Շէշլի Օսման Պէյ քաղինոյին հանդէպ Բէրէքլի Վալիատի։ Նաև բոլոր նշանաւոր դեղատներուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ կը ծախուի։

466 Գ 9—13

ՀԱՐՍՏԱՆԱԼՈՒ ԴԻՒՐԻՆ ՄԻՋՈՑ

Անոք, անօգնական տղայ մըն էի ես։ Հարստանալու իղձէն բռնուած, Ափրիկէ՝ Թրանսվալի ոսկեհանքերը վազեցի. արտասովորէ չպատճառելու համար զանց պիտի ընեմ պատմել հոն քաշած տառապանքս. սաչափը մինակ գիտցէք որ, եթէ ոսկեհանքերը ոմանց հարստութեան պատճառ կ'ըլլան, ապահովապէս ուրիշ մեծագոյն մասի մըն ալ առողջութեան փճացումին և կեանքին խորտակումին պատասխանատու են։ Բաւդը ժամանակ լիմ. հինգ վեց տարի տառապանք քաշելէ վերջ բաւական կարեւոր գումարով մը հայրենիքս վերադարձայ. սակայն աւաղ առիթ չունէի հարստութիւնս վայելելու։ Թրանսվալի չոր, հեղցուցիչ, վատառողջ հանքերը առողջութիւնս խանգարած էին։ Ախորժակ բնաւ չունէի և ինչ որ ուտէի, ստամոքսս վրայ կը ծանրանար. ուժս սպառած էր ծունկերս. կը դողային. գիշերները բնաւ չէի քնանար և եթէ վայրկան մը մրափէի, սոսկալի մղձաւանջներով որոտնդոստ կը ցատկէին։ Ճաչէն վերջ, ստամոքսս մէջ իրիր կզգայի. ջլերս կը դառնար աչքերս կը մթագնէին։ Շատ մը դեղեր փորձեցի սակայն և ոչ մէկէն օգուտ տեսայ. վերջապէս լիշկի մը յանձնարարութեամբ և ՌՕՊԼԸՇՕՆ անուն դեղը սկսայ գործածել և երեք օր վերջ ախորժակս բացուիլ սկսաւ։ Շարունակելով ՌՕՊԼԸՇՕՆ հետզհետէ քունս կանոնաւորուեցաւ. մարսողութիւնս ու բնական պէտքերս իրենց սովորական վիճակը ստացան և երկու երեք ամիսն կատարելապէս կառողջացայ։ ՌՕՊԼԸՇՕՆ Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ կը ծախուի։

466 Գ 9—13

—)(21)(—

ԹԷՈՏՈՐ ՈՒԱԴԱՍ—ՏԸՆԹԸՆ

ՕԼՈՒԻՆ

Ռ.

ԿՆՈՒՏԻՊԵՆԱՆՑ ԼՈՒՍԱՓԱՑԻ ԽԱՉԸ

4

Այն միջոցին ինձի շատ մօտ եկած էր, բայց այնքան զբաղած էր որ չէր տեսներ զիս։ Ցեռոյ սկսաւ պարել, այն մեանոյն պարը որ սոլոր էր զիս զբօսցնել, այն երջանիկ օրերուն։ Կամաց մը ոտքի ելայ նստած տեղէս ու սողոսկելով մօտեցայ իրեն, առանց տեսնելու մինչեւ իսկ Սնաբէն. այն ատենն զբաղած էին այս երկու բարեկամները իրենց զբօսանքին։

—Մինչեւ կրնայի այնքան ճարտարօրէն պարող յաւելմահաբսի մը հետ խօսիլ այն սիրային լեզուով որ միայն պիտի կրնար բացատրել իմ ճշմարիտ զգացումներս։

—Պրաւո՛, ըսի. երբ կեցաւ ան հեւալով.» բայց, շատ լաւ կը պարես, Ուինիֆրէտ։

Ետ քաշուեցաւ տաղնապի և ցոլացման մէջ. մինչ Սնաբ ընդհակառակը աւելի ուրախութեամբ ընդունեց զիս։

—Ո՛հ, ներեցէք, պարոն, բաւ երեսս նայելով.բայց ոչ մանկանման այն անկեղծ համարձակութեամբ զոր սովոր էր ցոյց տալ ինծի, աչքերը գետին խոնարհեցնելով։ «Զոհեսայ ձեղի»։

—Բայց ես կը տեսնեմ զքեզ Ուինիֆրէտ. զքեզ կը դիտէի քառորդ ժամէ մը ի վեր։

—Ո՛հ, մի ըսէք, յարեց վշտագին։ Ինչ կոցաք խորհիլ իմ վրայով. կը ջանայի միայն ոգեւորել խեղճ Սնաբը, որ սրտնեղած է քիչ մը։ Ինչ խենթ աղջիկ մը կարծած պէտք է ըլլաք զիս. պարո՛ն։

—Ինչո՞ւ, ինչ ունի Սնաբը.

—Չեմ գիտեր, խե՛ղճ Սնաբ, (վար ծռելով զայն հոյելու և մեեանոյն ատեն իր երեսը իրէ ծածկելու համար, որպէս զի զիս տեսնելուն վրայ ունեցած յուզումն ու ցոլացումը չլայտնէ իրեմ)։

Ցեռոյ միտքը ինկաւ որ գլուխը բաց է։

—Ո՛հ, Ատուած իմ, ո՛ւր է գլխարկս, ըսաւ, շուրջը նայելով։

Գլխարկը ես վերցուցած էի դնտնէն՝ իրեն մօտենալէս առաջ, և ետիս կախած էի։ Ես ալ հիմայ սկսայ հակառակ խօսիլ, վասն զի սիրտս կը տրոփէր նորէն մտածելով ըսելիքիս և ընելիքիս վրայ։

—«Գիլա՛րկ», ըսի. «բայց գլխարկ կը գործածէ՞ք Ուինիֆրէտ։ Կը կարծեմ լսել Թիլուիտ Բէկի դէմոն որ ձեզի պէս գլխարկը կը փոխէ այնպիսի չարժուանքներ յեռոյ որոնց նմանը քիչ առաջ տեսայ։ Կը տեսնէ՞ք չեմ մոռցած Կալլէսի լեզուն զոր ինձ սորվեցուցիք։

—«Ո՛հ, բայց գլխա՛րկս... ո՞ւր է», դողչց նեղստած և այլայլած։ Այսքան տարբերութիւն այն հեզահամբոյր աղջիկէն որ կը սիրէր կենալ գլխարաց եւ իր մերկ գլխուն վրայ զգալ անձրեւի կաթիլներուն անկումը։

—Ինծի նայէ՛ Ուինիֆրէտ, ըսի, ծռվելքին վրայ գլխարկ մը գտայ, ահաւասիկ։

—Շնորհակալ եմ, պարոն, յարեց, եւ ձեռքը երկնցուց գլխարկը առնելու համար։

—Չէ՛, ըսի, մէկ վայրկեանի համար չեմ կրնար հաւատալ թէ ձերն է այս։ Բայց եթէ թողունք որ ձեր գլխուն վրայ դնեմ զայն իմ ձեռքով, այն ատեն ձեզի կու տամ գտած գլխարկս։

Եւ արագ շարժումով մը յառաջանալով գլուխը դրի զայն։ Նպատակս էր օգտուիլ այս առիթէն՝ ըսելու համար ինչ որ ունէի լսելիք, և սակայն ստիպուեցայ սպասել։

Այնպիսի ճշմարիտ տառապանքի արտայայտութիւն մը կար իր դէմքին վրայ որ զղջացի իրեն հետ այսքան պատուութեամբ վարուելուս։ Իր կերպարանքը բոլորովին կը խռովէր զիս։ Կարծես բնազդաբար կ'զգար—ինչպէս ես կ'զգայի—թէ ներքեւ յեռոյ որոնց նմանը քիչ առաջ տեսայ։ Կը տեսնէ՞ք չեմ մոռցած Կալլէսի լեզուն զոր ինձ սորվեցուցիք։

—«Ո՛հ, բայց գլխա՛րկս... ո՞ւր է», դողչց նեղստած և այլայլած։ Այսքան տարբերութիւն այն հեզահամբոյր աղջիկէն որ կը սիրէր կենալ գլխարաց եւ իր մերկ գլխուն վրայ զգալ անձրեւի կաթիլներուն անկումը։

—Ինծի նայէ՛ Ուինիֆրէտ, ըսի, ծռվելքին վրայ գլխարկ մը գտայ, ահաւասիկ։

—Շնորհակալ եմ, պարոն, յարեց, եւ ձեռքը երկնցուց գլխարկը առնելու համար։

—Չէ՛, ըսի, մէկ վայրկեանի համար չեմ կրնար հաւատալ թէ ձերն է այս։ Բայց եթէ թողունք որ ձեր գլխուն վրայ դնեմ զայն իմ ձեռքով, այն ատեն ձեզի կու տամ գտած գլխարկս։

Եւ արագ շարժումով մը յառաջանալով գլուխը դրի զայն։ Նպատակս էր օգտուիլ այս առիթէն՝ ըսելու համար ինչ որ ունէի լսելիք, և սակայն ստիպուեցայ սպասել։

Այնպիսի ճշմարիտ տառապանքի արտայայտութիւն մը կար իր դէմքին վրայ որ զղջացի իրեն հետ այսքան պատուութեամբ վարուելուս։ Իր կերպարանքը բոլորովին կը խռովէր զիս։ Կարծես բնազդաբար կ'զգար—ինչպէս ես կ'զգայի—թէ ծաղրածութիւնը միակ կարելի ընթացքն էր այսքան չափազանց վիպական դիրքի մը հանդէպ—ծովեզրին վրայ գիշերային հանդիպում մը իմ և իրեն միջեւ, որ սաղայ էր և ոչ ալ կին—և սակայն կը տառապէր կարծես ծաղր ու ծանակ ըլլալէն։

Այլայլածէ՞նք շուտ մը երկուքս ալ։

Կարճ լռութիւն մը տիրեց, որուն միջոցին Ուինիֆրէտ իրէ բաժնուիլ կը փորձէր։

—Ժամերուն վրայէն տեսաք զիս, պարոն, և իմաք վար, հարցուց Ուինիֆրէտ։

—Ուինիֆրէ՛տ, ըսի, այդ հարցումդ քաղաքավարական պատասխանը «Այո» պիտի ըլլար, բայց դուն գիտես թէ «Հոլ» երբեք նշանաւոր չէ եղած քաղաքավարութեանը համար. ուստի անկեղծօրէն պիտի ըսեմ թէ քեզ տեսնելով չէ որ ժամերէն վար իջայ։ Բայց երբ զքեզ տեսայ, չուզեցի ետ դառնալ առանց հետդ խօսելու։

—Դուրսը մնաց, ըսաւ Ուինիֆրէտ, բացատրութիւն մը տալու համար լուսնկայ լայսով իր շէջագայութեան։ «Հայրս Տալինկէմ գնաց բանալին գրպանը դնելով մինչդեռ ես ու Սնաբը պարտէզն էինք. հետեւաբար պիտի սպասենք մինչեւ որ վերադառնայ։ Դիշեր բարի, պարոն։»

Եւ ձեռքը երկնցուց ինծի։ Կարծես իր մատները սրտիս շուրջը կ'զգայի եւ հակայոյ թէ ազդուած էի։

—Միեւնոյն պարտի արեւակէզ մատներն են ըսի, երբ զանոնք սեղմած էի ձեռքիս մէջ. ճիշտ նոյնը, Ուինիֆրէտ։ Բայց դուն բարի գիշեր չէ, և ինձ նայէ, Ուինիֆրէտ, եթէ անգամ մըն ալ պարոն կոչես զիս, գիտցիր որ պիտի համբուրեմ զքեզ ո՛ւր որ ալ ըլլաս։

—Ուրեմն ալ պարոն չեմ կոչեր զքեզ, քանի որ ատիկա պատիժ մը պիտի տայ ինծի։

—Ուինիֆրէտ, ըսի, կը յիշեմ ճիշդ այս տեղն էր որ երբեմն անտարակոյս կնստէր։ Երբ կը հարցնէի քեզի թէ կրնայի՞ քու սիրահարդ ըլլալ, անտարակոյս կը պատասխանէիր առանց ամենադոյզն վարանման։

Ուինիֆրէտ կը կարմրէր՝ որքան կրնայի տեսնել լուսնկային ընդ։ «Ահ այդ մանկան օրե՛ր։» ըսաւ, ի՜նչ հաճոյալի քին անոնք, պարոն։»

—Նոյնչա՛ն, պարոն, ըսի, հիմա Ուինիֆրէտ ալ պիտի գործադրեմ սպառնալիքս, երբեւ կ'ըսեմ։

Զանգերը երեսին տանելով յարեց.

—Ո՛հ, մի ընէք, խնդրեմ մի ընէք։

Իրը բանը անտարակոյս կրնար նպաստ մը ըլլալ, բայց իր ձայնին շեշտը այնքան կեղծ էր, այնքան լուրջ և նոյն իսկ այնքան յուզուած, որ կանգ առի կանգ առի մեր երկուքիս նկատմամբ յուզմունքս եւ վարանման մէջ։ Դիտեցի որ մատները կը դողային երբ զանոնք երեսին վրայ դրաւ։ Թէ յուզուած պէտք էր ըլլալ այսքան երկարատեւ բաժանումէ մը յետոյ զիս տեսնելուն՝ այդ չէր զարմացներ զիս. եւ ինքս խորապէս յուզուած էի։ Այդ իրողութեան բնութիւնն էր որ զիս կը խռովէր մինչեւ որ յանկարծ յիշեցի մօրս խօսքերը։

Այն ատեն նշմարեցի թէ իրը բնութեան զաւակ մը ըլլալուն, մէկը անպատճառ իրեն տուած ըլլալու էր զգուշակի հրահանգ մը որ իմ պզտիկ կալլէսցի գեղեցկուհիս փոխած էր Տիրեան մը։ Կը վախնար իր ներկայ կացութեան անհանգիստ թենէն։—Ծովեզրին վրայ լուսնկայ ցոլքի՞ հետ։ Ես թէեւ չէի կրնար իմանալ մէկէ եղած հին յարաբերութիւնները։ բայց Ուինիֆրէտ կրցած էր ընել այնպէս։

«Իրա՛ն։ մտածեցի ամբոխապարտ։ Ինչ խաղ մը թուած ըլլալու է իմ տառապանքս համբուրելու համար այնպիսի տեղ մը և այնպիսի ժամանակ մը։ Այս փորձը մեր ընկերական դիրքերուն տարբերութեան նախատական գիտակցութիւն մը ցոյց տալ թուած պէտք է ըլլայ իրեն։ Դիտեմ՝ եղբեռնակներին ալ ամենամարդ օրիորդի մը միջեւ տարբերութիւն մը գտած ըլլալու հեւանքով պէտք է երեւցած ըլլայ իրեն։

Թարգմ. ՀՐԱՆՏ ԽԱՆԶԱՆԵԱՆ

(Շարունակելի)

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

Կ. ՊՈԼՍԷՆ

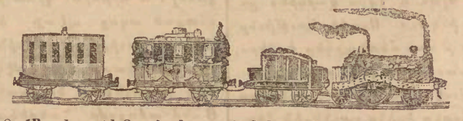

1900 Մայիս 1էն սկսեալ մինչեւ ցնոր տարեշրջանի

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ՔԻՒԶԻՒՔ ԶԷՔՄԷՃԷ

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒԶԻՒՔ-ԶԷՔՄԷՃԷ

Թիւ	8	10	12	*62	14	16	*18	20	22	*24	26	*28	30	*32	*34	36	*38	40	42	*44	46	48	50	52	54
Կանգառներ	Առաւօտեան մինչեւ կէս օր											Մեկնումներ							Կէս օրէն մինչեւ իրիկուն						
Կ. Պոլիս	6 14	6 45	7 19	7 38	8 14	8 48	9 13	10 10	10 38	11 09	12	1	1 37	2 05	3 02	3 32	4 20	4 50	5 18	5 46	6 14	6 47	7 10	7 42	8 42
Գում-Գարու	6 27	6 55	7 29	7 54	8 29	8 58	9 23	10 2	10 48	11 19	12 10	1 10	1 47	2 15	3 12	3 42	4 30	5	5 28	5 56	6 24	6 57	7 20	7 53	8 52
Եէնի Գարու	6 31	6 59	7 33		8 33	9 02	9 32	10 24	10 52	11 23	12 14	1 14	1 51	2 19	3 16	3 46	4 34	5 04		6	6 28		7 24	7 57	8 56
Սամանիա	6 36	7 05	7 39		8 39	9 07	9 3	10 29	10 57	11 28	12 19	1 19	1 56	2 24	3 22	3 51	4 39	5 09		6 5	6 33		7 29	8 02	9 01
Եէնի-Գուլէ	6 41	7 08	7 44	8 13	8 44	9 13	9 44	10 34	11	11 33	12 23	1 24	1 59	2 29	3 26	3 56	4 44	5 14		6 10	6 38		7 34	8 07	9 06
Մարմարիէօյ	6 56		8 02	8 34	9 01	9 26	9 56	10 46		11 45	12 36	1 36		2 41	3 41	4 09	4 55	5 27	5 46	25	6 48	7 15	7 46	8 19	9 21
Այ-Սոֆիա	7 06		8 12	8 50	9 11		10 07	10 56		11 57		1 48		2 51	3 51		5 11		5 56	6 35		7 25	7 58	8 29	9 31
Քիւչիւք-Զէքմէճէ				9			10 15			12 05		1 56					5 19						8 06		

Քիւզիւք-Զէքմէճէն Կ. Պոլիս

Թիւ	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	**43	45	**47	49	51	** 3	61	55	**57
Կանգառներ	Առաւօտեան մինչեւ կէս օր											Մեկնումներ							Կէս օրէն մինչեւ իրիկուն							
Քիւչիւք-Զէքմէճէ			7 04								10 25			12 16		2 16							6 5	6 47		
Այ-Սոֆիանս	6 15	6 46	7 15	7